

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA EKONOMIKY

Studijní program : N6208 Ekonomika a management

Studijní obor : Obchodní podnikání

Téma : ANALÝZA CASH FLOW VYBRANÉHO
PODNIKATELSKÉHO SUBJEKTU

Vedoucí diplomové práce :

Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.

Autor :

Bc. Lenka Čecháčková

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka ČECHÁČKOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Analýza cash flow vybraného podnikatelského subjektu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je stanovit cash flow v jednotlivých měsících a porovnat jeho vývoj s průběhem investic a financování podniku. Na základě těchto srovnání pak navrhnout opatření.

Metodický postup:

Ekonomický přehled řešené problematiky cash flow podniku

Charakteristika řešeného podniku

Charakteristika jednotlivých metodických přístupů hodnocení cash flow

Stanovení měsíčních výsledků cash flow podniku a jeho jednotlivých rozhodujících složek na základě podkladů podniku

Zhodnocení financování podniku a investic během řešeného roku a jeho srovnání s cash flow

Zhodnocení výsledků a návrh opatření

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Grünwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování. VŠE, Praha, 2002.
Král, B.: Manažerské účetnictví. Management Press, 2003.
Sedláček, J.: Cash flow. Computer Press, Brno, 2003.
Fight, A.: Cash flow forecasting. Elsevier Butterworth, London, 2006.
Ryneš, P.: Cash flow v účetní uzávěrce. ANAG, Praha, 2006.

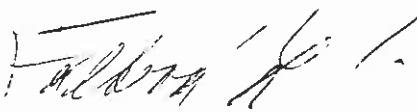
Vedoucí diplomové práce: Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 26. března 2009

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. dubna 2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Analýza cash flow vybraného podnikatelského subjektu“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Žimuticích, dne 15.4.2010

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Zdeňku Kučerovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, rady a připomínky, kterých se mi při zpracování této bakalářské práce dostalo. Dále bych ráda poděkovala Ing. Miroslavu Kulhanovi za ochotu a vstřícnost při poskytování informací a materiálů potřebných k mé diplomové práci.

OBSAH

1. ÚVOD

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

- 2.1. Definice cash flow
- 2.2. Vznik výkazu
 - 2.2.1. Teoretický základ
- 2.3. Účel výkazu cash flow
 - 2.3.1. Třibilanční systém
- 2.4. Princip odvození cash flow
 - 2.4.1. Struktura a výkaz cash flow
 - 2.4.1.1. Cash flow z provozní činnosti
 - 2.4.1.2. Cash flow z investiční činnosti
 - 2.4.1.3. Cash flow z finanční činnosti
- 2.5. Metody vykazování cash flow
 - 2.5.1. Přímá metoda
 - 2.5.1.1. Čistá přímá metoda
 - 2.5.2. Nepravá přímá metoda
 - 2.5.3. Nepřímá metoda
- 2.6. Fondové pojetí cash flow
 - 2.6.1. Čistý pracovní kapitál
 - 2.6.2. Čisté pohotovostní prostředky
 - 2.6.3. Čistý peněžní pohledávkový fond
 - 2.6.4. Indikátor na bázi finančních fondů a cash flow
- 2.7. Výkaz cash flow v účetním pojetí
 - 2.7.1. Zdroje dat k sestavení výkazu
 - 2.7.2. Analytické členění pohledávek
 - 2.7.2.1. Provozní činnosti
 - 2.7.2.2. Investiční činnost
 - 2.7.2.3. Finanční činnost
 - 2.7.3. Analytické členění závazků
 - 2.7.3.1. Provozní činnost
 - 2.7.3.2. Investiční činnost

3. CÍLE A METODIKA PRÁCE

4. VLASTNÍ PRÁCE

4.1. Charakteristika řešeného podniku

4.1.1. Obecné údaje

4.1.2. Historie a současnost výroby

4.2. Analýza cash flow

5. ZÁVĚR

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ÚVOD

Cash flow – jak učená to slova; slovní spojení, které zaměstnává spousty ekonomů a analytiků v mnoha menších, větších i obrovských nadnárodních společnostech a podnicích v ekonomické oblasti. Hodnotí se podle nich ekonomické zdraví firmy.

Co si má pod tímto slovním spojením představit obyčejný člověk?

Pokud se zamyslím v obecné rovině, není to nic jiného, než přísun a odsun peněz. Tato zdánlivě jednoduchá rovnice, kdy odsun by se měl maximálně rovnat přísunu, je v podstatě známa historicky od dávných dob a provází život každého z nás, jednotlivce, rodiny, podniky i organizace, pokud má každý tento subjekt z dlouhodobějšího hlediska ekonomicky přežít v tržní společnosti.

Správné nastavení a fungování principu cash flow je velice složitý a náročný proces a jeho funkční naplnění je vždy dobrou vizitkou vedoucího managementu každého podniku. Naopak problémy v oblasti cash flow často vedou k nepříjemné likvidaci, o čemž nás každodenně přesvědčuje řada firemních nebo osobních konkurzů. Pro správné fungování principu cash flow je velice důležité stanovení správného odhadu investice a úvěru ve vztahu k následnému zvýšení příjmů.

Právě použitím a funkcí této vazby se zabývá obsah mojí diplomové práce. Na příkladu fungování systému společnosti HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. se v ní snažím zhodnotit vztah investice k následné vazbě na cash flow a konkurenceschopnost podniku.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1. Definice cash flow

Pojem cash flow má svůj původ v USA, kde si jeho zjišťování vynutily potřeby kapitálových trhů. Zpravidla se nepřekládá a znamená tok peněz. Od počátku minulého století se stal předmětem zájmu finanční teorie a v 60. letech se objevuje jako doporučení pro praxi rozšířit finanční výkazy podniků o výkaz cash flow. Vykazování cash flow se od roku 1971 stalo v USA povinnou součástí účetní závěrky podniků. Pozadu nezůstala ani Velká Británie, kde bylo zavedeno od roku 1975 povinné vykazování cash flow pro všechny podniky s obratem nad 25 tisíc liber. Evropská unie doporučuje členským zemím sestavování tohoto výkazu ve 4. direktivě z roku 1978. Výbor pro mezinárodní účetní standardy vydává v roce 1977 mezinárodní účetní standard IAS 7, který upravuje jednotné vykazování cash flow.

Dle Valacha (1997) je možné cash flow charakterizovat jako pohyb peněžních prostředků (jejich přírůstek a úbytek) podniku za určité období v souvislosti s jeho ekonomickou činností.

Dle Krále a kolektivu (2003) se cash flow nejobecněji vymezuje jako porovnání příjmů a výdajů v oblasti vnitřního financování podniku. Je výsledkem procesu zejména předběžného, ale i následného bilancování příjmů a výdajů v jednotlivých oblastech podnikatelské činnosti. Za tyto oblasti se považují zejména hlavní výdělečná (provozní) činnost, investiční činnost a finanční činnost podniku.

Dle Sedláčka (2003) je cash flow definováno jako skutečný pohyb peněžních prostředků podniku za určité období v souvislosti s jeho činností. Je východiskem pro řízení likvidity podniku, neboť:

- existuje rozdíl mezi pohybem hmotných prostředků a jejich peněžním vyjádřením (např. nákup zásob na obchodní úvěr),
- vzniká časový nesoulad mezi hospodářskými operacemi vyvolávajícími náklady a jejich finančním zachycením (vznik mzdových nákladů a vlastní výplata mezd),
- vzniká rozdíl mezi náklady a výdaji a mezi výnosy a příjmy (podvojně účetnictví zachycuje hospodářské jevy a výsledek hospodaření firmy nezávisle na okamžiku uskutečněných plateb).

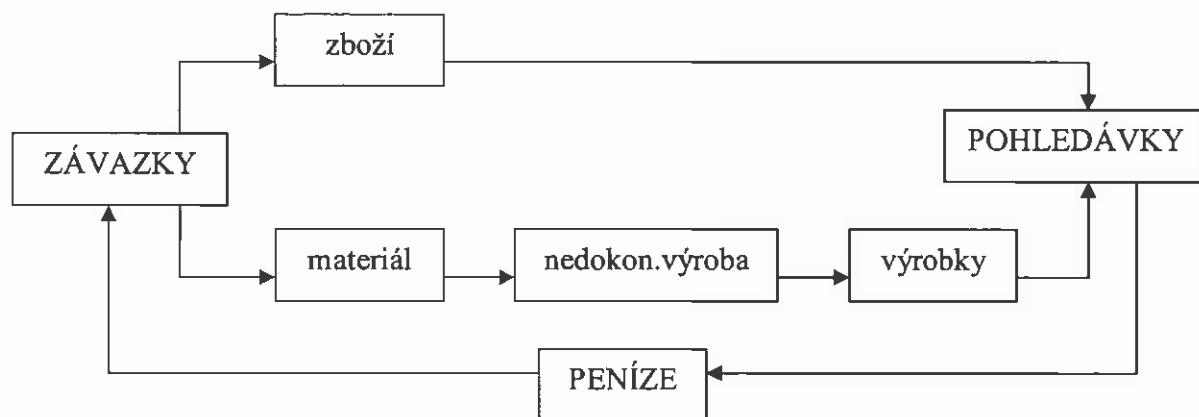
Jde o tzv. retrospektivní cash flow, které odpovídá na otázku, odkud se peníze a jejich ekvivalenty v daném časovém intervalu vzaly a kam se poděly.

Ve statickém pohledu představuje cash flow volnou zásobu peněz, které má podnik k dispozici. V podobě ukazatele umožňuje měřit finanční situaci podniku.

V dynamickém pojetí jde o budoucí peněžní toky, které jsou součástí finančních plánů (rozpočtů) podniku, resp. z pohledu investora o očekávané (diskontované) příjmy z investice.

2.2. Vznik výkazu

Výchozí datovou základnou pro zjišťování cash flow je účetnictví podniku. Vynaložené peněžní prostředky vstupující do podnikového procesu se v soustavě podvojného účetnictví transformují do jednotlivých složek majetku a závazků. Při průchodu podnikem jsou peněžní prostředky vázány v jeho aktivech, ve kterých se postupně přeměňují až do konečné žádoucí peněžní podoby. Tento proces přeměny lze vyjádřit jako rozdíl mezi krátkodobým kapitálem a oběžnými aktivy.

Obr. 1 Schéma cash flow v produkčním cyklu podniku

2.2.1. Teoretický základ

Zvýšení aktiv v sobě váže potenciální snížení peněžních prostředků a naopak jejich snížení disponibilní peněžní prostředky uvolňuje. Peněžní toky se zdržují v aktivech (pohledávkách) i kapitálu (závazcích). Stojí na počátku a na konci odvodních transakcí podniku a jejich pohyb přímo ovlivňuje peněžní toky. Pohledávky tvoří

záchytný bod přeměny aktiv podniku v peníze a vážou peněžní prostředky. Závazky (dluhy) podniku na druhé straně odkládají reálný úbytek peněz.

Relaci mezi pohledávkami nebo dluhy podniku a cash flow vyjadřuje následující tabulka: (Sedláček 2003)

ZMĚNA STAVU	VLIV NA CASH FLOW
Zvýšení pohledávek	Úbytek CF
Snížení pohledávek	Přírůstek CF
Zvýšení závazků	Přírůstek CF
Snížení závazků	Úbytek CF

Základem pro sledování peněžních toků podniku je rozvaha, která zachycuje jak výsledek hospodaření k určitému okamžiku, tak i stav peněžních prostředků. Obdobně jak je rozvedena rozvahová položka zisku ve výkazu zisku a ztráty, lze sledovat pohyb peněžních prostředků v samostatném výkazu cash flow.

2.3. Účel výkazu cash flow

Podle Freiberga (1997) tvoří výkaz v tržních ekonomikách významnou součást interní a externí finanční analýzy, především kapitálových společností, neboť umožňují komplexní deskripci a vyhodnocení finanční pozice podniku, resp. změn ve finanční pozici podniku v dané periodě.

2.3.1. Tříbilanční systém

Vytvoříme-li z rozvahy, výkazu zisku a ztrát a výkazu cash flow tříbilanční systém, můžeme identifikovat 4 základní typy hospodářských transakcí:

- Ziskově i finančně účinné transakce, které mají bezprostřední vliv na peněžní prostředky a současně jsou nákladem či výnosem (např. prodej zboží v hotovosti, hotově přijaté služby v hotovosti atd.) Jde o nejjednodušší transakce, neboť náklad je výdajem a výnos je příjmem a současně dochází k čistému peněžnímu toku, který vyjadřuje změnu stavu peněz podniku. Náklad znamená úbytek peněžních prostředků, zatímco výnos jejich přírůstek podle rovnice:

$$PS\ PP = -N + V = KS\ PP$$

- b) Finančně účinné transakce, neovlivňují zisk, které zvyšují či snižují stav peněžních prostředků a současně vyvolávají změnu příslušného aktiva či kapitálu v rozvaze. Příkladem mohou být zaplacené pohledávky a závazky, poskytnutý či přijatý úvěr atd. Tyto transakce představují čistý peněžní tok, kterým se zahajuje nebo ukončuje příslušná hospodářská operace. Změnu stavu peněžních prostředků lze zapsat jako úpravu počátečního stavu peněžních prostředků o změnu stavu rozvahové položky, týkající se této peněžní operace:

$$PS\ PP + \text{snížení A} - \text{zvýšení A} + \text{zvýšení K} - \text{snížení K} = KS\ PP$$

- c) Ziskově účinné transakce, neovlivňující peněžní prostředky, které mohou nabývat dvojí podoby:
- majetku a závazků před jejich přeměnou v peníze (např. prodej či nákup na úvěř, spotřeba zásob podniku, úbytek prodaného zboží na skladě). Tato transakce stojí uprostřed produkčního cyklu a označují se jako účetní toky,
 - nepeněžních transakcí, u nichž se výsledkové a rozvahové změny vzájemně kompenzují a nedochází k žádnému pohybu peněz. Příkladem mohou být odpisy dlouhodobého majetku, tvorba rezerv, nebo opravných položek a jejich rozpouštění. Počáteční stav peněžních prostředků podniku se po uskutečnění těchto transakcí nemění (= KS PP), jak znázorňují níže uvedené rovnice:

$$PS\ PP = + V - \text{zvýšení A} \text{ nebo } \text{snížení K} = KS\ PP$$

$$PS\ PP = - N + \text{zvýšení K} \text{ nebo } \text{snížení A} = KS\ PP$$

- d) Neziskové a nefinanční transakce uvnitř rozvahy podniku (kromě peněžních prostředků, vyčleněných do cash flow), které lze formálně rozdělit do 4 skupin, u nichž příslušná transakce vyvolává:
- současné zvýšení aktiv i kapitálu, např. emise akcií či nepeněžité dary,
 - současné snížení aktiv i kapitálu, např. vyřazení dlouhodobého majetku,
 - snížení jedné položky aktiv a současně zvýšení jiné položky aktiv, např. převod dlouhodobého finančního majetku podniku do krátkodobého,
 - snížení jedné položky kapitálu a současně zvýšení jiné položky kapitálu, např. kapitalizace pohledávek (Sedláček 2003).

2.4. Princip odvození cash flow

V rozvaze podniku jsou peněžní prostředky vykázány jednou položkou, která neumožňuje identifikovat účel odlivu, resp. přílivu peněz. K vyčlenění a podrobnému sledování transakcí týkajících se peněžních příjmů a výdajů, obdobně jako tomu bylo u nákladů a výnosů, se dosud nepřistoupilo, avšak byl zvolen jednodušší způsob pro zjištění peněžních toků, využívající údajů z rozvahy a výkazu zisku a ztrát.

Odvození výkazu cash flow lze provést na základě čistých peněžních toků. Jde o transformaci nákladově výnosového principu, užívaného v účetnictví, na princip příjmově výdajový, kterou lze zapsat pomocí rovnice:

$$PS\ PP + V - N + \text{zvýšení } K \text{ nebo snížení } A - \text{zvýšení } A \text{ nebo snížení } K = KS\ PP$$

Výnosy a náklady můžeme nahradit jejich saldem, tj. výsledkem hospodaření.

Potom rovnici upravíme na tvar:

$$PS\ PP +/- VH + \text{zvýšení } K \text{ nebo snížení } A - \text{zvýšení } A \text{ nebo snížení } K = KS\ PP$$

Tato obecná rovnice umožňuje zjistit nejen celkovou změnu peněžních prostředků, ale i dílčí peněžní toky, pokud se přiřadí příslušné náklady či výnosy a změny stavu rozvahových položek ke sledovanému peněžnímu toku, tj. k příjmu či výdaji. Rovnici můžeme převést do grafické podoby výkazu peněžních toků, jak je uveden na obrázku.

VÝKAZ CF	
Příjmy	Výdaje
PS PP	
Výnosy	Náklady
Zvýšení kapitálu	Snížení kapitálu
Snížení aktiv	Zvýšení aktiv
	KS PP
Celkem	Celkem

Obr. Tabulková forma výkazu CF

2.4.1. Struktura a výkaz cash flow

Smyslem výkazu je poskytnout uživatelům informace o schopnosti podniku vytvářet peněžní prostředky (a ekvivalenty) a o jejich užití. Měl by umožnit uživatelům aplikovat modely pro odhad současné hodnoty budoucích peněžních toků a mezipodnikové srovnávání. Údaje z výkazu by měly rovněž sloužit k posouzení správnosti předchozích odhadů budoucích peněžních toků a pro zkoumání ziskovosti podniku ve vztahu k čistým peněžním tokům. Výkaz cash flow je určen stejně jako celé finanční účetnictví primárně pro potřeby externích uživatelů a nemůže nahradit specifické vykazování peněžních toků pro ryze manažerské účely ani pro projektování peněžních toků do budoucna managementem podniku.

Jelikož výkaz CF vypovídá o změnách peněžního fondu podniku, je třeba blíže vymezit oblasti fondu. Tvoří jej dvě složky:

- a) peněžní prostředky, kterými se rozumějí peněžní hotovosti podniku na pokladně, včetně cenin a na účtech v bankách (ne termínovaných), včetně peněz na cestě,
- b) peněžní ekvivalenty, které jsou definovány jako likvidní finanční aktiva, atj. Aktiva snadno a pohotově směnitelná za předem známou částku peněžních prostředků a u těchto aktiv se nepředpokládají významné změny hodnoty v čase. Jde např. o termínové obchodovatelné cenné papíry (např. pokladniční poukázky, dluhopisy velkých bankovních institucí apod.) (Sedláček 2003).

Specifickým problémem je klasifikace záporného zůstatku na vkladovém účtu u banky, který může nebo nemusí být součástí peněžního fondu, což závisí na rozhodnutí podniku. Důležitou podmínkou komparace cash flow v čase je stálost metod a také skutečnost, že přeměny položek uvnitř peněžního fondu nejsou považovány za peněžní toky a výkaz cas flow je nezohledňuje.

Členění výkazu cash flow koresponduje se základními podnikovými činnostmi rozdělenými podle hlavních oblastí řízení na:

- a) provozní činnost
- b) investiční činnost
- c) finanční činnost (Sedláček 2003)

2.4.1.1. Cash flow z provozní činnosti

Toto členění vyjadřuje do určité míry i aspekt odpovědnosti, je-li v podniku delegována odlišná odpovědnost vlastníků a vedení. V typickém podniku platí, že za peněžní toky ve strategických oblastech (investičních aktivit a financování) zůstává zásadní odpovědnost na vlastnících a za peněžní toky v operativní oblasti na managementu podniku.

Provozní činnost představuje základní aktivity podniku, které přinášejí podniku výnosy. Je stěžejním zdrojem vnitřního financování, neboť schopnost podniku zajistit vnější zdroje financování významně závisí na tom, zda je podnik schopen vytvářet peněžní toky z běžných obchodních transakcí. Je zřejmé, že právě v rámci provozní činnosti se vytvářejí peníze na úhradu úroků, nájemného, dividend apod. Informace o cash flow z provozních aktivit jsou užitečné i pro odhady budoucích cash flow podniku.

Patří sem zejména:

- peněžní úhrady od odběratelů za výrobky, zboží a služby včetně poskytnutých záloh,
- peněžní příjmy z prodeje či postoupení autorských práv, licencí, know-how a obdobných produktů,
- peněžní příjmy ze zprostředkovatelské činnosti,
- peněžní platby dodavatelům materiálu, zboží a služeb včetně placených záloh,
- peněžní platby zaměstnancům (sociální pojištění atd.),
- příjmy a výdaje z mimořádné činnosti,
- splatná daň z příjmů včetně záloh,
- přijaté a vyplacené úroky, přijaté dividendy, podíly na zisku, pokud se podnik nerozhodne je zahrnout do oblasti financování,
- vyplacené dividendy v případech, kdy podnik pouze přerozděluje přijaté dividendy (od dceřiných či přidružených podniků) mezi akcionáře nebo společníky.

Do této oblasti se zahrnují všechny peněžní toky, které nebyly začleněny do investiční činnosti, ani do financování (Sedláček 2003).

2.4.1.2. Cash flow z investiční činnosti

Tato oblast zahrnuje nabývání a pozbytování dlouhodobých aktiv, eventuelně činnosti související s poskytováním úvěrů, půjček a výpomocí, které nelze považovat za provozní činnost. Vykázané cash flow z investiční činnosti informují o tom, v jaké míře podnik vynakládá peníze na dlouhodobá aktiva, která jsou podstatným faktorem vytváření budoucích zisků. Ze struktury toků lze usoudit na míru alokace disponibilních peněz do investic, které hodlá držet dlouhodobě a do majetkových účastí, které naznačují, jak podnik expanduje. Peněžní toky z této činnosti poukazují na rozšíření či zúžení provozní kapacity podniku.

K peněžním tokům v investiční činnosti patří např.:

- peněžní příjmy z prodeje dlouhodobých hmotných, nehmotných a finančních aktiv,
- peněžní příjmy splátek úvěrů, půjček a výpomocí od spřízněných osob,
- platby za pořízení dlouhodobých hmotných, nehmotných a finančních aktiv,
- platby související s poskytnutím úvěrů, půjček či finančních výpomocí spřízněným osobám.

Mohou sem být začleněny i platby spojené s finančním leasingem, pokud nebudou obsahem provozní činnosti.

2.4.1.3. Cash flow z finanční činnosti

Financování je oblastí, do které se promítají změny ve výši a struktuře podnikového kapitálu (vlastního či cizího). Na základě výkazu cash flow lze odvodit pravděpodobnost potřeby dalších peněžních přítoků, které musí podnik získat, od vlastníků či věřitelů. Investiční činnost a financování mají úzký vztah. Peněžní tok z investování v jednom podniku (např. nákup akcií) je ve druhém podniku financováním (emise akcií).

K hlavním položkám patří:

- peněžní příjmy z emise akcií či podílů, dluhopisů, opčních listů apod.,
- příjmy z peněžních darů,
- příjmy z přijatých úvěrů, půjček a výpomocí (zejména bankovních),

- příjmy od vlastníků na úhradu ztrát minulých období,
- splátky úvěrů, půjček výpomocí,
- výplaty dividend, resp. podílu na zisku.

Výkaz cash flow, členěný na 3 základní podnikové činnosti, se sestavuje v tzv. vertikální podobě. Kromě této formy se používá i horizontální uspořádání výkazu, které umožňuje odděleně vykázat zdroje peněžních prostředků a jejich užití. Obsah výkazu je dán účelem, za kterým se sestavuje, požadovaným rozsahem i použitou metodou výpočtu (Sedláček 2003).

2.5. Metody vykazování cash flow

V účetní teorii se obecně vyskytují dva odlišné přístupy ke zjišťování peněžních toků:

- a) přímá metoda
- b) nepřímá metoda (Sedláček 2003)

Podniky používají při sestavování výkazu cash flow oba přístupy současně, přímý i nepřímý. České i mezinárodní účetní standardy však povolují použít nepřímý způsob výpočtu cash flow pouze pro provozní oblast.

2.5.1. Přímá metoda

Charakteristickou vlastností přímé metody sestavení výkazu cash flow je vykazování tzv. hrubých peněžních toků, tj. skutečných příjmů a výdajů, které se uspořádají podle hlavních titulů. K sestavení výkazu přímou metodou se v praxi používají dva různé přístupy:

2.5.1.1. Čistá přímá metoda

Je založena na sledování skutečných příjmů a jejich agregaci předem vymezených položek. Vychází přímo ze změn stavu peněžních prostředků nebo peněžních ekvivalentů, které jsou vyvolány finančně účinnými hospodářskými transakcemi. V třibilančním systému jde o transakce ovlivňující současně výsledek hospodaření nebo o transakce působící změny rozvahy. Ačkoliv se teoreticky jeví tato

metoda sestavení výkazů jako bezproblémová, pokladní a bankovní operace, zachycené na příslušných účtech, neumožňují zjistit účel, za kterým byly provedeny. Sledování skutečných toků peněz a jejich ekvivalentů podle jednotlivých druhů by vyžadovalo zavést nové syntetické účty příjmů a výdajů (podobně jako je tomu u nákladů a výnosů), které by se uzavíraly prostřednictvím bilance cash flow a jejich saldo by se přeneslo na účty peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Potřebné členění příjmů a výdajů lze zajistit i v analytické evidenci k účtům peněžních prostředků a ekvivalentů.

Jinou možností je sestavení výkazu cash flow mimoúčetně, tj. dodatečně zanalyzovat transakce uskutečněné na bankovních účtech a v pokladně nebo kódovat účetní doklady podle jednotlivých příjmů a výdajů s následným seskupením za danou časovou periodu. Tato metoda je dosti pracná a navíc nepostihuje informace o tocích peněžních prostředků, které nemají charakter příjmů a výdajů (např. změna stavu zásob, pohledávek, závazků, eventuelně krátkodobých finančních aktiv).

Proto se v podnicích dává přednost nepravé přímé metodě sestavení výkazu cash flow, která nevyžaduje úpravy účetního systému a spokojí se s daty běžně poskytovanými podvojným účetnictvím.

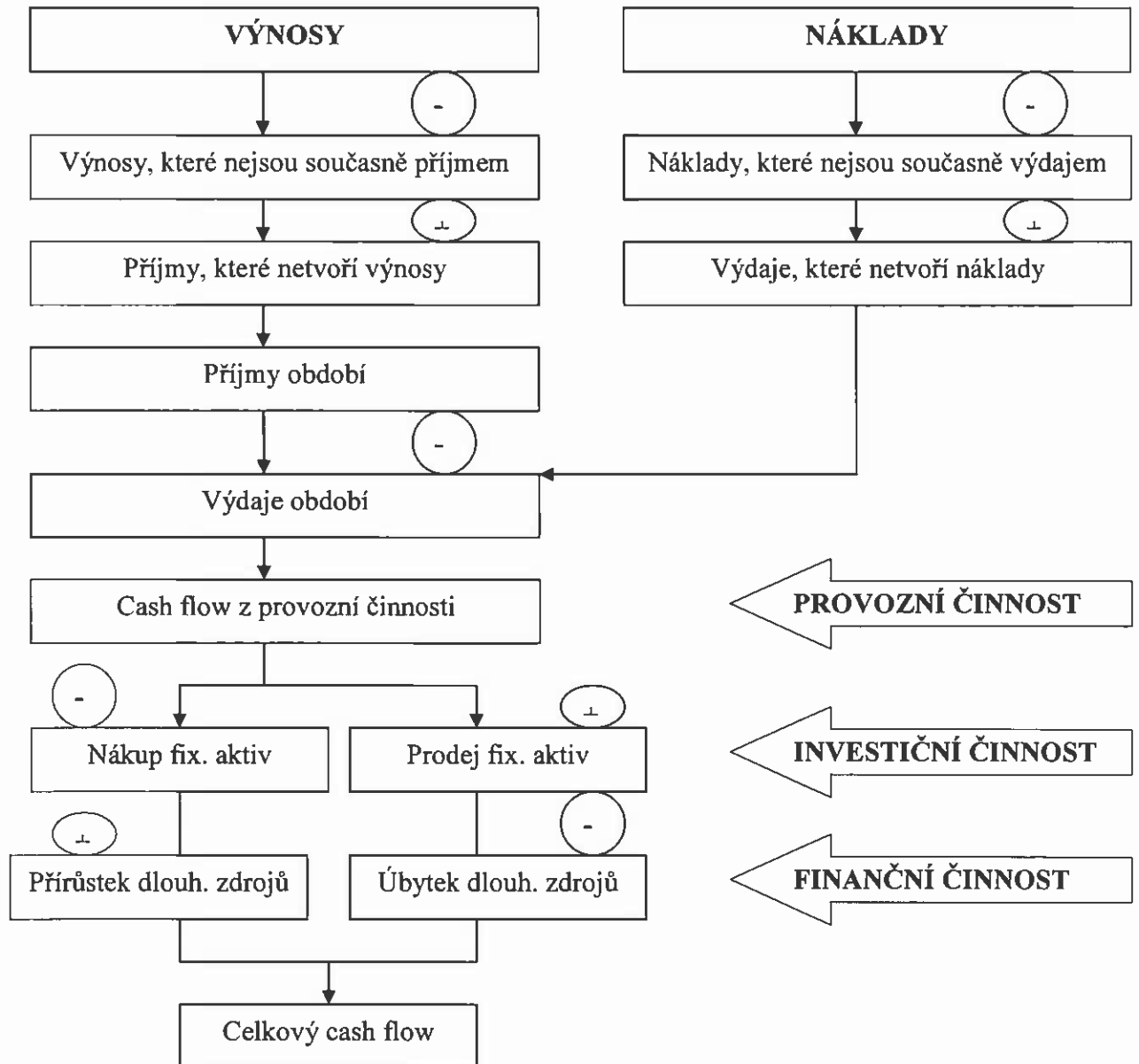
2.5.2. Nepravá přímá metoda

Nepravá přímá metoda (náhradní) spočívá v transformaci výnosově nákladových dat na příjmově výdajová. Výnosy a náklady daného účetního období převzaté z výkazu zisků a ztrát se korigují o změny položek rozvahy (aktiv a pasiv) na příjmy a výdaje. Např. náklady na materiál se upravují na výdaje o změny stavu závazků k dodavatelům materiálu, stavu materiálu na skladě nebo tržby z prodeje zboží zúčtované do výnosů se snižují o hodnotu pohledávek spojených s těmito výnosy, respektive zvyšují o hodnotu záloh přijatých od odběratelů tohoto zboží apod. Vylučují se ziskově účinné transakce, které nejsou peněžním tokem a naopak se přiřazují finančně účinné transakce, neovlivňující zisk.

Peněžní toky se opět člení podle základních podnikových činností na provozní, investiční a finanční. Pokud nelze jednoznačně přiřadit změny stavů rozvahy (pohledávek, závazků, apod.) k jednotlivým položkám výkazu zisků a ztráty (nevíme-li např., zda se závazky týkají dodávek materiálu nebo investic), pak nezbyvá než vykázat tyto položky samostatně bez vazby na nákladové či výnosové položky. Snižuje se tím

vypovídací schopnost výkazu cash flow, neboť se snižuje přesnost vykazovaných jednotlivých výdajů a příjmů a jejich sald.

Schematicky lze postup při zjišťování cash flow nepravou přímou metodou znázornit: (Sedláček 2003)

Přímá metoda v obou svých podobách vychází primárně z povahy peněžních transakcí. Je proto považována za vhodnější, neboť poskytuje bližší informace o povaze

peněžních toků, o generování peněžních položek a jejich aplikací než metoda nepřímá. Cash flow vykázané přímou metodou jsou snáze ověřitelné a nejsou náchylné k účetním nepřesnostem.

2.5.3. Nepřímá metoda

Vychází z výkazu zisků a ztrát podniku, přesněji řečeno z výsledného salda mezi výnosy a náklady (z výsledku hospodaření), které transformuje na cash flow. Lze ji použít pouze u peněžních toků z hlavní výdělečné (provozní) činnosti podniku, a to jen na tu část peněžních toků, která se nevykazuje jako hrubé peněžní toky. Spočívá v úpravě zisku či ztráty z hospodaření o nepeněžní položky a o změny položek rozvahy, vyjadřujících rozdíl mezi toky příjmů a výdajů a mezi toky výnosů a nákladů.

Jde o tzv. nepeněžní operace, které jsou představovány:

- a) náklady, které nejsou výdaji v běžném období (např. odpisy, tvorba rezerv a opravných položek, odložená daň),
- b) výnosy, které nejsou příjmy v běžném období (např. zúčtování rezerv a opravných položek, příjmy příštích období),

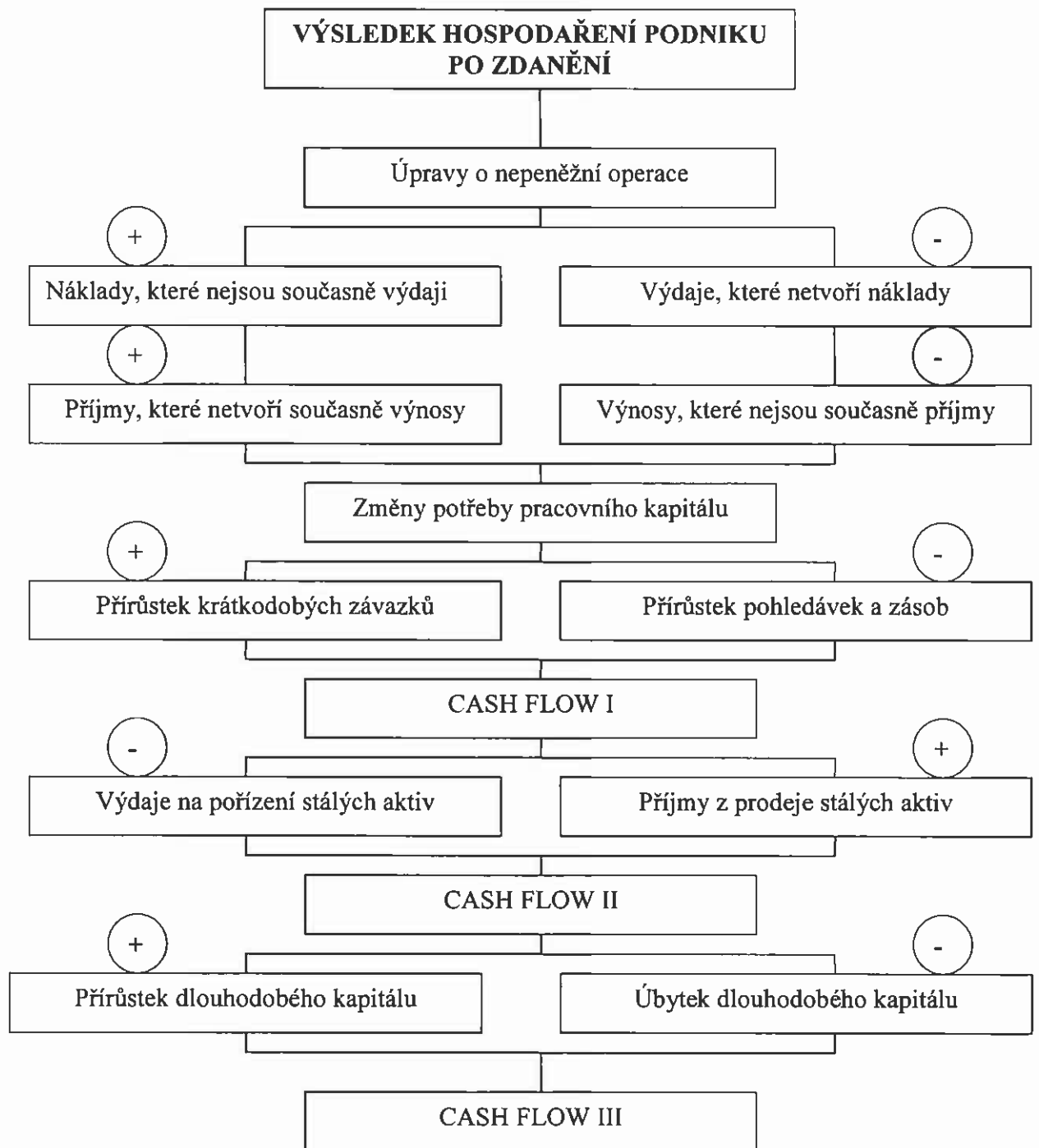
a o změny potřeby pracovního kapitálu. Zde je možno rozlišit takové složky čistých aktiv, s nimiž spjaté peněžní toky již proběhly (např. zásoby, náklady a výnosy příštích období) a takové, které představují budoucí peněžní toky (např. pohledávky a závazky z obchodního styku).

Na druhé straně do zmíněných úprav nelze počítat změny stavu takových položek čistého pracovního kapitálu, jako např.:

- dlužné a pohledávané úroky,
- dlužné a pohledávané dividendy,
- dluhy z nákupu dlouhodobých aktiv,
- pohledávky z prodeje dlouhodobých aktiv,
- dlužné a pohledávané daně z příjmu,
- změna stavu pohledávek a závazků spjatých s mimořádným výsledkem hospodaření (Ryneš 1997)

Podle úrovně použitého výsledku hospodaření (VH za podnik po zdanění, VH za běžnou činnost po zdanění nebo provozní VH) je nutno vyloučit položky, které mají vztah k investičním činnostem a k financování podniku.

Nepřímá metoda je obecně považována za snazší a nenáročnou na vstupy. Všímá si pouze těch peněžních toků z provozní činnosti, které jsou vykázány na netto bázi a neobsahují tedy žádné platby (hrubé cash flow). Pro podnik je výhodná i proto, že externímu uživateli vyzradí o charakteru a struktuře peněžních toků podniku méně, než metoda přímá. Nedovoluje sice identifikovat jednotlivá salda příjmů a výdajů, ale zobrazuje v přehledné formě transformaci výsledku hospodaření na čisté peněžní toky (diference mezi ziskem a cash flow). Nejčastěji uváděným nedostatkem nepřímé metody je, že jsou vykazovány ve výkazu cash flow i nepeněžní transakce.

2.6. Fondové pojetí cash flow

K analýze a řízení finanční situace podniku (zejména jeho likvidity) slouží rozdílové indikátory označované jako fondy finančních prostředků (finanční fondy). Fond je chápán jako agregace (shrnutí) určitých stavových ukazatelů vyjadřujících aktiva nebo pasiva, resp. jako rozdíl mezi souhmem určitých položek krátkodobých aktiv a určitých položek krátkodobých pasiv (tzv. čistý fond).

2.6.1. Čistý pracovní kapitál

Je nejčastěji užívaným ukazatelem, vypočteným jako rozdíl mezi celkovými běžnými aktivy (OA) a celkovými krátkodobými dluhy (CK_{kr}). Ty mohou být vymezeny od splatnosti 1 rok až po splatnost 3 měsíční, což umožňuje oddělit výstižněji v oběžných aktivech tu část finančních prostředků, která je určena na brzkou úhradu krátkodobých dluhů (závazků) od té části, jež je relativně volná a kterou chápeme jako určitý finanční fond. Pro finančního manažera představuje tento fond součást oběžného majetku financovanou dlouhodobým kapitálem, čili je částí dlouhodobého kapitálu vázaného v oběžném majetku. Jde tedy o relativně volný kapitál, který je využíván k zajištění hladkého průběhu hospodářské činnosti. Manažerský přístup k čistému pracovnímu kapitálu (ČPK) jako k fondu finančních prostředků, který má být co nejlépe využíván, znázorňuje schéma: (Sedláček 2003)

Schéma tvorby ČPK z pohledu manažera:
investora:

A	P
SA	VK
ČPK	CKdl
OA	CKkr

Schéma tvorby ČPK z pohledu

A	P
SA	VK
	CKdl
OA	ČPK
	CKkr

Vlastník firmy si vyhrazuje právo rozhodovat o dlouhodobém financování (vlastním i cizím), o jeho zvyšování i snižování. Vyjadřuje se k pořizování stálých

(fixních) aktiv (dlouhodobého hmotného, nehmotného i finančního majetku) i k jejich změnám. Jelikož opatrný přístup k financování vyžaduje, aby dlouhodobý kapitál byl větší než stálá aktiva (SA), vlastník sám určuje, kolik z dlouhodobého kapitálu připadne na financování běžné činnosti. Pro něho je ČPK v podstatě běžně pracujícím dlouhodobým kapitálem.

Rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými dluhy má významný vliv na solventnost podniku. Přebytek krátkodobých aktiv (vhodně strukturovaných a ve zdravé míře likvidních) nad krátkodobými dluhy opravňuje k úsudku, že podnik má dobré finanční zázemí, že je likvidní. ČPK představuje finanční polštář, který podniku umožní pokračovat ve svých aktivitách i v případě, že by ho potkala nějaká nepříznivá událost, jež by vyžadovala vysoký výdej peněžních prostředků. Velikost tohoto polštáře závisí na obratovosti krátkodobých aktiv podniku, ale i na vnějších okolnostech, jako jsou například konkurence, stabilita trhu, daňová legislativa, celní předpisy apod.

Změna ČPK za určité období, která má vliv na finanční situaci (především likviditu) podniku můžeme vypočítat ze vztahu:

$$\Delta \text{ČPK} = \text{ČPK}_{(k)} - \text{ČPK}_{(p)}$$

p – stav na počátku sledovaného období

k – stav na konci sledovaného období

Abychom zjistili příčiny změny ČPK, je třeba analyzovat přítoky a odtoky, tedy cash flow, který je tentokrát koncipováno na bázi fondu finančních prostředků. Sledujeme-li změny ČPK z pozice aktiv, potom přírůstky ČPK představuje:

- jakýkoliv růst položek krátkodobých aktiv v rozvaze
- jakékoliv snížení položek krátkodobých závazků podniku

Na analýzu ČPK by mělo navazovat detailnější prověření inkasa pohledávek, zda jsou pohledávky oceněny odpovídajícím způsobem a jaká je doba jejich obratu. Relativní velikost čistého pracovního kapitálu v poměru k celkovým aktivům je ukazatelem bezpečnosti (krátkodobé solventnosti) podniku jako obchodního partnera. I tento indikátor může být však zkreslen, není-li jasné, co se pod jednotlivými položkami

skrývá (např. neprodejná či nadhodnocená aktiva znamenají, že podnik vypadá na první pohled solidně a přesto není příliš zdravý).

Sledujeme-li na druhé straně změny čistého pracovního kapitálu z pozice pasiv, rozlišujeme, která položka rozvahy byla mezi dvěma obdobími zdrojem finančního fondu (peněžního toku) a která vyvolala jeho užití (spotřebu).

Zdrojem se rozumí jakýkoliv růst dlouhodobého kapitálu podniku (vlastního i cizího) a zisku nebo jakýkoliv pokles stálých aktiv.

Užitím se naopak rozumí jakýkoli pokles na účtu dlouhodobého kapitálu za daný časový interval, můžeme analyzovat pomocí přehledné tabulky o zdrojích a použití fondů podniku.

Vlivy, které způsobily změnu čistého pracovního kapitálu za daný časový interval, můžeme analyzovat pomocí přehledné tabulky o zdrojích a použití fondů podniku.

2.6.2. Čisté pohotovostní prostředky

Čistý pracovní kapitál můžeme používat jako míru likvidity pouze velmi obezřetně, neboť mezi ním a likviditou neexistuje identita. Oběžná aktiva totiž mohou obsahovat i položky málo likvidní nebo dokonce dlouhodobě nelikvidní. Např. pohledávky s dlouhou lhůtou splatnosti, nedobytné pohledávky, nedokončená výroba, neprodejná výrobky, apod. navíc je tento ukazatel silně ovlivněn způsobem oceňování jeho složek, zejména majetku.

Z toho důvodu se používá pro sledování okamžité likvidity čistý peněžní fond, který představuje rozdíl mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky. Nejvyšší stupeň likvidity vyjadřuje fond, který do pohotových peněžních prostředků zahrnuje pouze hotovost a peníze na běžných účtech. Méně přísná modifikace zahrnuje i peněžní ekvivalenty (např. likvidní a obchodovatelné cenné papíry jako šeky, směnky apod. nebo termínované vklady vypověditelné do 3 měsíců), neboť v podmínkách fungujícího kapitálového trhu jsou rychle přeměnitelné na peníze. Tento ukazatel není ovlivněn oceňovacími technikami, avšak je snadno manipulovatelný přesunem plateb vzhledem k okamžiku zjišťování likvidity (zadržením nebo naopak dřívějším ukončením plateb), (Sedláček 2003).

2.6.3. Čistý peněžní pohledávkový fond

Představuje střední cestu mezi oběma zmíněnými rozdílovými ukazateli likvidity. Při výpočtu se vylučují z oběžných aktiv zásoby nebo i nelikvidní pohledávky a od takto upravených aktiv se odečtou krátkodobé závazky. Při analýze změny peněžně-pohledávkového fondu vycházíme opět z rovnice:

$$\Delta F = F_{(k)} - F_{(p)}$$

Analýzu změny likvidity tohoto finančního fondu lze provést obdobně jako u čistého pracovního kapitálu, ovšem s tím, že:

- při analýze z hlediska aktiv jsou zásoby (eventuelně i část pohledávek) vyňaty z oběžných aktiv (nejsou součástí fondu)
- při analýze z hlediska pasiv doplňujeme zdroje o snížení zásob (eventuelně i o část vyňatých pohledávek, o niž jsme oběžná aktiva očistili) a analogicky užití finančního fondu rozšířeného o zvýšení zásob (eventuelně i o zvýšení zmíněných pohledávek).

Výkaz cash flow na bázi zdrojů a užití daného finančního fondu vypovídá o tom, z jakých zdrojů byl fond naplněn a k jakým účelům byl použit. Oba výkazy tedy shodně vypovídají o změně likvidity, ale každý z jiného úhlu pohledu. Jeden informuje o změnách v obsahové náplni samotného finančního fondu a druhý o příčinách těchto změn. Výsledná změna finančního fondu může být v daném intervalu buď kladná (zdroje jsou větší než užití) nebo záporná.

Rozdílové ukazatele v podobě čistých finančních fondů jsou založeny na předpokladu, že podnik část oběžných aktiv financuje dlouhodobými cizími zdroji. Obvykle jde o tu část oběžného majetku, která je v podniku trvale vázána. Zbývající část oběžných aktiv z nejrůznějších důvodů kolísá (např. vlivem nerovnoměrného zásobování či prodeje, vlivem sezónnosti, v důsledku nepravidelnosti hospodářského cyklu). Tato část se pak financuje krátkodobými cizími dluhy. Hovoříme o neutrálním způsobu financování aktiv, při kterém sladuje manažer životnost aktiv s dobou splatnosti (životností) pasiv) např. budovy s životností 50 let jsou financovány padesátiletým hypotečním úvěrem a zásoby s dobou obratu 30 dnů pak měsíčním revolvingovým úvěrem). Podstata tohoto přístupu spočívá v tom, že cash flow plynoucí z aktiv hradí půjčky na ně získané a ty se tedy samy likvidují (nastává tzv. samolikvidace).

Větší riziko představuje agresivní způsob financování využívající k financování stýlých aktiv krátkodobého dluhu. Výhodou je, že krátkodobý úvěr je levnější, lze jej snáze získat (pro poskytnutí dlouhodobého úvěru se vyžadují záruky) a také rychleji.

2.6.4. Indikátor na bázi finančních fondů a cash flow

Ukazatele založené na fondech finančních prostředků a jejich změnách se používají k hlubší analýze finanční situace podniku, tj. schopnost vytvořit z vlastní hospodářské činnosti finanční přebytky použitelné k financování potřeb) k úhradě závazků, výplatě dividend či podílu za zisku a k financování investic). K tomu obvykle souží čistý pracovní kapitál a ukazatele konstruované na jeho bázi: (Sedláček 2003)

Výnosnost obratu z hlediska ČPK = $\text{ČPK} / \text{roční tržby} * 100 = \%$

Podíl ČPK z majetku = $\text{ČPK} / \text{průměrná aktiva} * 100 = \%$

Výnosnost ČPK = $\text{zisk} / \text{ČPK} * 100 = \%$

Doba obratu ČPK = $(\text{ČPK} * 360) / \text{denní tržby} = \text{dní}$

Je-li cílem poměřovat a analyzovat ostavení finančních toků ve finanční situaci podniku, konstruujeme ukazatele na bázi cash flow. Důležité je předem vymezit, co je obsahem CF, který je do výpočtu dosazen. Nejčastěji bývá stanoven jako rozdíl příjmů a výdajů souvisejících s běžnou hospodářskou činností podniku. Takto pojatý CF nahrazuje u poměrových ukazatelů ve finanční analýze zisk nebo může být používán souběžně s ním. Výhodou v porovnání se ziskem je, že CF:

- odstraňuje vlivy vyplývající z účetních principů a postupů (zavedené způsoby odpisování, metody oceňování, časové rozlišení, tvorby rezerv)
- je méně citlivý na inflační vývoj než zisk

Tento postup výpočtu cash flow z hospodářské činnosti je tzv. nepřímou metodou, kdy k zisku připočítáváme všechny položky účtované do nákladů, avšak nevyvolávající peněžní tok. Obdobně od zisku odpočítáváme všechny položky účtované do výnosů, které však nejsou současně příjmem peněz. Přírůstek rezerv a opravných položek musíme k zisku připočítat, neboť byly účtovány na vrub nákladů a snížily tedy HV běžného období, avšak bez vlivu na výdaje peněžních prostředků a naopak jejich snížení stavu (zúčtování) musíme od zisku odečítat. U přechodných účtů aktivních se přírůstek zůstatků účtů odečítá a úbytek přičítá, zatímco u přechodných účtů pasivních je tomu

naopak. Zisk z prodeje stálých aktiv zjištěný jako rozdíl účtů 641 a 541 se vylučuje z CF z hospodářské činnosti (zisk se od HV odečítá), neboť je znovu obsažen v části B přehledu CF, která se týká investiční činnosti. Zvýšení stavu OA (pohledávek, zásob, krátkodobého finančního majetku) se odečítá, jelikož jde o položky, v nichž jsou vázány peněžní prostředky, a naopak snížení stavu se přičítá. U závazků, které je možno popsat jako odloženou platbu (zdroj peněžních prostředků), se přírůstek jejich stavu k zisku přičítá a úbytek se naopak odečítá. Přesnější informace o původu samofinancování by poskytl CF, které by vycházelo ze zisku z provozní činnosti, upraveného o nepeněžní operace a změny oběžných aktiv (tím by se vyloučil vliv finančních a mimořádných operací a daně z příjmů).

Stanovení CF z hospodářské činnosti: (Sedláček 2003)

VÝNOSY	PŘÍJMY	VÝDAJE	NÁKLADY	
	Snížení stavu zásob	Zvýšení stavu závazků		
	Zvýšení stavu OA	Snížení stavu OA		
	Přírůstek aktivních přechodných účtů	Úbytek aktivních přechodných účtů		
	Úbytek pasivních přechodných účtů	Přírůstek pasivních přechodných účtů		
	Zisk z prodeje dlouhodobého majetku	Ztráta z prodeje dlouhodob. majetku		
	Čerpání opravných položek	Tvorba opravných položek		
	Čerpání rezerv	Tvorba rezerv		
		Odpisy fixních aktiv		
		Zisk		

Z mnoha indikátorů konstruovaných na bázi cash flow se nejčastěji setkáváme ve finanční analýze s následujícími: (Sedláček 2003)

Rentabilita tržeb	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{roční tržby} * 100 = \%$
Rentabilita obratu	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{obrat} * 100 = \%$
Rentabilita celkového kapitálu	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{kapitál} * 100 = \%$
Stupeň oddlužení	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{cizí kapitál} * 100 = \%$
Úrokové krytí	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{placené úroky} = x$

Rentabilita vlastního kapitálu z CF	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{vlastní kapitál} * 100 = \%$
Finanční rentabilita finančních fondů	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{finanční fond} * 100 = \%$
Likvidita z CF	$CF \text{ z provozní činnosti} / \text{krátkodobé závazky} * 100 = \%$
Cash flow na akcii	$CF / \text{počet kmenových akcií} = \text{Kč}$
Pomě tržní ceny akcie ke CF na akcii	$\text{tržní cena akcie} / CF \text{ na akcii}$

2.7. Výkaz cash flow v účetním pojetí

Česká účetní legislativa umožňuje využít k sestavení výkazu cash flow metodu přímou či nepřímou i kombinaci obou metod. Tato možnost volby se týká v zásadě pouze hlavní výdělečné (provozní) činnosti podniku. V oblasti investiční činnosti mohou být peněžní toky sledovány tzv. netto způsobem (na bázi plateb na dlouhodobý majetek) nebo brutto způsobem tak, že je korigován pdaj o nabytí stálých aktiv o hodnotu nezaplacených závazků a tržby z prodeje stálých aktiv jsou upraveny o neuhrazené pohledávky z investiční činnosti. Ve finanční činnosti mohou být peněžní toky vykázány pouze nepřímým způsobem a sledují se inkasované příjmy za upsaný základní kapitál, příjmy z emisního ážia, inkasované peněžní dary a dotace, vyplacené podíly na výsledku hospodaření atd.

HLAVNÍ ČINNOST	INVESTIČNÍ ČINNOST	FINANČNÍ ČINNOST
1. PŘÍMÁ METODA	PŘÍMÁ METODA	PŘÍMÁ METODA
a) čistá přímá		
b) nepravá přímá		
2. NEPŘÍMÁ METODA		

Pokud podnik použije k sestavení výkazu cash flow v hlavní činnosti přímou metodu, pak volí strukturu peněžních příjmů i výdajů dle potřeby, např. v návaznosti na členění ve výkazu zisků a ztráty. U nepřímé metody upravuje hospodářský výsledek zejména o:

- nepeněžní operace
- neuhrazené náklady a výnosy minulých či budoucích účetních období
- položky příjmů a výdajů spojených s investiční a finanční činností

Za nepeněžní transakce v provozní činnosti se považují takové, které ovlivňují výsledek hospodaření, avšak nemají přímý vliv na tok peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Nepeněžní transakce v investiční a finanční činnosti je vhodné vyloučit z výkazu cash flow, pokud to použítý model výkazu a dostupné účetní záznamy umožňují. Peněžní toky se ve výkazu uvádějí nekompenzované, aby nedošlo k distorzím.

S ohledem na zákaz kompenzace je nutno důsledně vykazovat pohledávky a závazky podle jednotlivých činností podniku, tj. odděleně provozní, investiční a finanční činnosti.

Peněžní toky spojené s transakcemi, které tvoří mimořádný výsledek hospodaření, toky spojené s inkasem a vyplácením úroků a dividend, resp. podílů na zisku a paltby daně z příjmů se uvádějí v samostatných položkách výkazu. Podle praktických možností se tyto položky přiřadí k příslušné činnosti (mimořádné transakce, přijaté a vyplacené úroky, přijaté dividendy do provozní činnosti, vyplacené dividendy do finanční činnosti).

Vedle metody, kterou použijete pro sestavení výkazu cash flow, si může podnik zvolit obsahovou náplň peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Pokud ovšem dojde ke změně jejich vymezení oproti předcházejícímu účetnímu období, musí být změna popsána v příloze k účetní závěrce.

2.7.1. Zdroje dat k sestavení výkazu cash flow

Základní bázi dat potřebnou k sestavení výkazu cash flow představuje účetnictví podniku. Poskytuje údaje o změnách stavu rozvahových položek i data výkazu zisků a ztráty. Vedle syntetických účtů, resp. obrátů z těchto účtů, je třeba vytvořit odpovídající analytickou evidenci, která bere v úvahu následující hlediska:

- členění podle položek účetní závěrky a podle požadavků na zveřejňování údajů
- členění z hlediska potřeb finančního managementu podniku
- členění podle požadavků externích uživatelů účetních informací.

Hloubka analytické evidence bude záviset také na použité metodě zjišťování cash flow a na způsobu získávání dat. Analytické členění musí pro potřeby sestavení výkazu cash flow umožnit:

- a) vykázat změnu peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů (např. je nutno oddělit termínované vklady, které budou považovány za peněžní ekvivalenty a nebudou zahrnovány do změny stavu dlouhodobého finančního majetku v účtové skupině 06)
- b) rozčlenit pohledávky a závazky dle obsahu vybraných účtů, např. některé nepeněžní operace, mimořádné přírůstky a úbytky zásob (Sedláček 2003).

2.7.2. Analytické členění pohledávek

Aby podnik zajistil rozdělení peněžních toků do základních činností, měl by vytvořit alespoň následující analytické účty pohledávek:

2.7.2.1. Provozní činnost

- pohledávky z obchodního styku
- pohledávky z titulu poskytnutých záloh kromě záloh na pořízení stálých aktiv
- pohledávky k zaměstnancům a k institucím sociálního a zdravotního zabezpečení
- pohledávky za eskontované cenné papíry
- daňové pohledávky, např. pohledávky z titulu nároku na odpočet DPH
- pohledávky z emitovaných krátkodobých dluhopisů
- pohledávky za nájemné
- pohledávky k účastníkům sdružení

Pokud podnik nezjišťuje příjmy z úroků, dividend či mimořádných skutečností netto způsobem, nýbrž brutto způsobem, tj. prostřednictvím změny stavu rozvahových položek a výnosových účtů, doplní přehled pohledávek ještě o:

- pohledávky z nároku na úroky
- pohledávky z nároku na dividendu, popř. podíl na zisku
- pohledávky z mimořádných skutečností

Předpokládá se, že platby daně z příjmů a záloh na daň z příjmů se zjišťují pro účely výkazu přímo, tj. skutečné výdaje spojené platbami daně za sledované období.

2.7.2.2. Investiční činnost

- pohledávky z titulu poskytnutých záloh na pořízení dlouhodobého majetku
- pohledávky z titulu půjček mezi podniky ve skupině a k ostatním spřízněným osobám
- pohledávky z titulu z prodeje dlouhodobého majetku

2.7.2.3. Finanční činnost

- pohledávky z titulu upsaného vlastního kapitálu
- pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- pohledávky z emitovaných dluhopisů (Ryneš 1997)

2.7.3. Analytické členění závazků

V oblasti závazků se předpokládá zejména toto členění:

2.7.3.1. Provozní činnost

- závazky z obchodního styku
- závazky z titulu přijatých záloh
- závazky k zaměstnancům včetně pracovněprávních závazků ke společníkům a závazky k institucím sociálního a zdravotního zabezpečení
- daňové závazky s výjimkou daní z příjmů

Pokud podnik nerozlišuje výdaje z úroků, dividend či z mimořádných skutečností přímo, nýbrž brutto způsobem, tj. prostřednictvím změny stavu rozvahových položek a nákladových účtů, doplní přehled závazků ještě o:

- závazky z titulu platby úroků
- závazky z titulu nároku na dividendu, popř. podíl na zisku
- závazky z mimořádných skutečností

Předpokládá se, že platby daně z příjmů a záloh na daň z příjmů se zjišťují pro účely výkazu přímo, tj. skutečné výdaje spojené s platbami daně za sledované období.

2.7.3.2. Investiční činnost

- závazky z titulu pořízení dlouhodobého majetku
- závazky z titulu do vlastního kapitálu jiných podniků

2.7.3.3. Finanční činnost

- bankovní úvěry
- závazky z titulu půjček mezi podniky ve skupině
- závazky z dlouhodobých směnek
- závazky z tichého společenství
- závazky z titulu nároků na dividendy nebo podíly na zisku (Ryneš 1997).

V některých případech nepostačí k sestavení výkazu cash flow analytická evidence a podniky budou nuceni vytvořit doplňující tabulky a přehledy mimo soustavu účetnictví formou pomocné evidence.

Struktura výkazu cash flow

Struktura výkazu cash flow ani jeho obsah nejsou taxativně vymezeny českými právními předpisy. V příslušném opatření Ministerstva financí ČR je určen rámec, v němž se podniky musí pohybovat při sestavování výkazu. Vzhledem k tomu, že východiskem pro obsah i strukturu jsou požadavky kladené managementem podniku a potřeby externích uživatelů (např. bank, investorů, vlastníků atd.), není stanovena ani forma výkazu. V opatření je pouze uveden příklad možného uspořádání přehledu o peněžních tocích a poukázáno na obsah jednotlivých položek.

Je-li podnikům dána možnost volby metody vykazování cash flow, pak se musí rozhodnout pro některou z variant, které přicházejí v úvahu. Ohlédneme-li od formy uspořádání (horizontální a vertikální), pak půjde o dvě varianty výkazu, lišící se strukturou a sice:

- 1) výkaz cash flow, využívající nepřímou metodu v oblasti provozní činnosti
- 2) výkaz cash flow, sestavený přímou metodou (čistou nebo nepravou přímou metodou)

3. CÍLE A METODIKA PRÁCE

Cílem předkládané diplomové práce je posoudit na konkrétním podniku vlivy působící na vývoj peněžních toků v jednotlivých letech. Významné je posoudit vliv úvěru získaného v roce 2006 na vybudování brousící linky na hotovostní toky podniku.

Změny v toku hotovosti jsou posuzovány na základě ročního podnikového salda – rozdíl mezi výnosy a náklady, bez zahrnutí investic, splátek úvěrů a vratek daní.

Analýza cash flow je provedena na základě srovnání vývoje nákladů a výnosů za roky 2005 a 2007. Data pro tuto práci byly použity z účetních výkazů řešeného podniku v jednotlivých rocích. Jednotlivé výdaje a náklady byly seřazeny podle druhů a časového hlediska v jednotlivých měsících.

Pro mé sledování byla vybrána firma HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. Dolní Bukovsko, která mi vyšla vstříc při poskytování všech potřebných údajů a informací k provedení analýzy cash flow.

V praktické části diplomové práce jsem vycházela z teoretických poznatků uvedených v literární rešerši a z dostupné literatury.

4. VLASTNÍ PRÁCE

4.1 Charakteristika podniku

4.1.1. Obecné údaje

Podklady pro tuto práci byly zjišťovány u firmy HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. se sídlem v Dolním Bukovsku, okres České Budějovice.

Společnost vznikla zápisem do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Českých Budějovicích dne 22.5.1992.

Hlavním předmětem činnosti dle obchodního rejstříku je :

- Hornická činnost v rozsahu § 2 písm.a/,b/,c/,d/,e/ zákona ČNR č. 61/1988 Sb. ve znění později vydaných předpisů
- Výroba stavebních hmot a stavebních výrobků
- Velkoobchod
- Hornická činnost v rozsahu § 3 písm. a) zák. č. 61/1988 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Průměrný počet zaměstnanců v roce: 2005 – 295, z toho bylo 53 THP

2007 - 289 , z toho bylo 89 THP

Firma HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. je druhou největší firmou vyrábějící cihlářské výrobky v České republice. Počátky firmy můžeme najít ve 20. letech minulého století, kdy nově postavená cihelna byla doplňkem činnosti v hospodářství manželů Řehořových v Dolním Bukovsku. Počáteční výroba cihel byla ruční až předválečné a poválečné období si vyžádalo značné navýšení výroby cihel a střešních tašek. Proto se zde upustilo od ruční výroby a byla postavena nová cihelna, která již zpracovávala suroviny strojově, prováděla sušení pomocí teplého vzduchu a konečnou úpravu vypálením v tehdy nejmodernější kruhové peci.

Vývoj si však vyžádal postupně další modernizaci a výstavbu již nové a to tunelové pece a sušárenských komor. V této podobě probíhala výroba pod Jihočeskými

cihelnami až do roku 1992, kdy cihelna přešla v restituci do rukou původních vlastníků pani Řehořové-Heluz.

Práce přesto, že byla již cihelna značně zmodernizovaná, byla ještě stále odvislá na velkém počtu zaměstnanců a na jejich abnormálním fyzickém zatížení, zejména při překládání výrobků na pecní vozy. Produktivita práce v této době se pohybovala kolem 100 – 150 tun výroby denně. Vývojem dalších a moderních cihelných prvků stoupala fyzická náročnost na zaměstnance. Jejich motivace zejména mzdová, již byla téměř na hranici samotné únosnosti a proto bylo přistoupeno k plné automatizaci provozu a jednotlivých dílčích technologií.

4.1.2. Historie a současnost výroby

Základním prvkem každého podniku vyrábějící cihlářské výrobky je cihla. Cihla jako taková je nejstarší umělé stavivo a doprovází člověka už tisíce let a neustále se s ní setkáváme i v té základní formě jak vypadala před tisíci lety. V důsledku, stále stoupajících požadavků na stavební materiály, se vývoj a samotná výroba podstatným způsobem zrychlila.

V samotných počátcích se jednalo pouze o ruční a řemeslně velice namáhavou výrobu, která spočívala v ručním zpracování cihlářské hlíny, kdy se musela surovina rozmíchat a spojit s vodou. Cihla se ručně uplácela a za pomoci povětrnostních podmínek se vysušila. I dodnes máme stavby zejména stodoly z takto vysušených cihel, tzv. vepřovic. Poté se cihla začala odlévat do dřevěných forem, kde se udusávala a vytěsňoval se ze suroviny vzduch. Cihla se dále vysoušela vlivem povětrnostních podmínek. Později bylo přistoupeno k vypalování a zvyšování pevnosti a samozřejmě kvality výrobku. Takto se cihly započaly vyrábět na počátku 20 století. Při značném rozvoji stavebnictví v tomto období bylo nutné i zvýšení kvality zhotovených výrobků a ustálení jejich parametrů. V současné době je cihla produktem automatizovaného, průběžně kontrolovaného výrobního procesu, který zajišťuje rozptyl konečných vlastností v úzkých tolerancích, jejichž dodržování je garantováno důsledným systémem kontroly výroby.

Posledním stupněm vývoje cihlářských výrobků jsou cihlové systémy, jejichž pilířem je obvykle cihelná tvárnice typu THERM, která je kalibrovaná (zabrušovaná) na desetiny milimetrů a k jejímu spojení se již používají lepidla, pěny a podobně.

Tyto cihly pak vytvářejí vysoké hodnoty v úsporách energií a přispívají k pohodě teplého domova.

K dosažení těchto vlastností musí jít stejnou cestou i vývoj technologických linek výroby, kde postupně dochází k plné automatizaci a přechází se až do nasazení robotů. Stále však důležitým prvkem zůstává lidský faktor. Změna myšlení a přístupu pracovníků k výrobě takovýchto výrobků spočívá v samotné výchově, ale i dobré motivaci a hrdosti na vlastní výrobek.

Základ cihlářské výroby tvoří kvalitní cihlářská surovina. Na popisované cihelně v Dolním Bukovsku se jedná o sprašovou hlínu zpočátku druhohor a třetihor. Těžba je prováděna moderními těžebními stroji a hlína je převážena na haldu k odležení. I zde došlo k upuštění od původních korečkových rypadel a pásových dopravníků. Surovina se na haldě postupně rozkládá a částečně, vlivem povětrnostních podmínek, i homogenizuje. Po odležení se ze samotné haldy nakládá čelním nakladačem do zásobníků podavačů, odkud padá v nastaveném přesném poměru na pásový dopravník. K cihlářské surovině se přidávají i další komponenty na vylehčení výrobku a na zlepšení tepelně izolačních vlastností výrobku. Jedná se zejména o papírenské kaly a piliny, které napomáhají tváření při výrobě a poté při sušení a odvádění vlhkosti na zbytkovou vlhkost 5 %. Zároveň přispívají i k úspoře paliva – zemního plynu. V tunelové peci pak dojde k jejich vyhoření, čímž vzniká pórovitá struktura cihly, která pak vytváří tepelně izolační vlastnosti. Pásovým dopravníkem je surovina dopravována do kolového mlýna, kde se zakrápí a dochází k její regulované homogenizaci. Z kolového mlýna opět po pásovém dopravníku přechází do válů, kde dochází k rozemletí na zrnitost 1 – 3 mm. Po rozemletí je přepravovaná pásovým dopravníkem do odležovacích zásobníků. Zde surovina v řádu 24 – 48 hodin dozrává. Před samotným zpracováním pak je opětovně drcena na jemných válech a z těchto válů odchází gumovým dopravníkem do mísidla, kde naposledy dochází k přidávání vody a k promíchání a protlačení přes síta. Dál již jde surovina do samotného lisu, který vytváří pomocí šneků a formy výrobek dle požadavku. Zpracovaná cihlářská surovina je tlačena z lisu v dlouhém nekonečném pásu a je dělena odřezávacím strojkem na jednotlivé surové výrobky. Tyto dále přechází

z překladačů do sušárenských komor vytápěných zemním plynem, ale hlavně zbytkovým teplem z chladicí části tunelové pece. Výrobek se v řádu 24 – 30 hodin suší na zbytkovou vlhkost 5 %. Poté opět přes překladač dochází k strojovému rovnání na pecní vozy. Výrobek složený na pecních vozech prochází tunelovou pecí, která je rozdělena do 3 hlavních částí, a to do přehřívací, pálící a chladicí. Výrobek je vypalován při teplotě 900 °C a posléze je ochlazen na teplotu 15 – 20 °C. Dále se pecní vůz automaticky přesune k balicí lince, kde opět strojově je výrobek překládán na palety a zafóliován. Vysokozdvížným vozíkem je pak z linky paleta s výrobky odebírána a ukládána na sklad k expedici.

V souvislosti s postupným vývojem technologie výroby cihlářských výrobků došlo i ke změnám počtu pracovníků zajišťujících potřebné operace. Těžba hlíny prováděna kolečkovým rypadlem musela být v zimním období posilována 2 až 3 pracovníky. Dále příprava suroviny si vyžádala 3 pracovníky na obsluhu jednotlivých částí, tzn. zásobníků suroviny, kolového mlýna a nakladače suroviny. Kompletní automatizací došlo ke snížení počtu zaměstnanců na jednoho v daném úseku. Dalším pracovištěm, kde došlo ke snížení zaměstnanců, bylo ruční ukládání a přerovnávání výrobků na pecní vozy. Zde bylo na směně 6 zaměstnanců, kteří každý výrobek museli vzít do rukou a přeložit na pecní vůz. Při váze výrobku 20 kg musel takovýto pracovník za směnu přenést cca. 30 tun materiálu. V neposlední řadě byla zautomatizována i balicí linka, kde byly jeřábem překládány cihly na palety a ručně baleny do fólie a zatačovány plynovým hořákem. Provedenou automatizací došlo opět ke snížení počtu zaměstnanců na jednoho zaměstnance na daném úseku.

Provedenou modernizací jednotlivých částí technologie došlo k odstranění těžké a vysoce namáhavé práce a k celkovému snížení počtu zaměstnanců. Nové technologické linky jsou však ve směs řízeny počítačovými programy a jejich řízení si vyžaduje i vysoce odborně kvalifikované pracovníky, což vyvolalo i důslednou personální práci s dostatečně prokázanou kvalifikací pracovníků. Tyto kroky přispěly k tomu, že se skutečně firma dostala na trhu na místo druhého největšího výrobce v ČR. S tímto stoupl i zájem o firmu, jak u dodavatelských organizací, tak i u občanů žádající o zaměstnání u firmy. Z pohledu zaměstnanců došlo k naplnění a uspokojení po stránce technologických zařízení, kdy zaměstnanci pracují na moderních strojích bez těžké namáhavé práce, čímž došlo ke značnému ulehčení práce a zvýšení celkové hrđosti

zaměstnance na svojí firmu. Produkce závodu se postupně zvýšila na 350–400 tun výroby denně.

4.2. Analýza cash flow

Pro srovnání byly zvoleny roky 2005 a 2007 z důvodu, že firma si v roce 2006 provedla modernizaci výrobní linky. Myšlenka modernizace vznikla na základě vysoké poptávky na trhu po broušených cihlách. Jelikož největší konkurent firmy tuto broušící linku již zřizoval, rozhodla se firma HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. pro požádání úvěru na vybudování broušící linky. Firmě byl v roce 2006 poskytnut úvěr ve výši 9 milionů Kč. Úvěr je splácen ve čtvrtletních splátkách až do 1.Q. 2011.

Z poskytnutých ekonomických výkazu byly zjištěny náklady za roky 2005 a 2007 uvedené v tabulce č. 1 a č. 2, se kterými bude dále pracováno v grafické podobě.

Tabulka č. 1: Náklady v roce 2005

měsíc	spotřeba materiálu	spotřeba energie	režie	mzdy	zaplacené daně	celkové náklady
leden	8 438	7 930	14 526	4 642	14	35 550
únor	10 050	9 758	9 092	4 383	39	33 322
březen	10 844	9 350	15 515	4 989	7	40 705
duben	16 073	12 438	10 010	4 551	72	43 144
květen	12 824	11 344	18 305	4 636	51	47 160
červen	10 607	10 212	16 089	5 310	64	42 282
červenec	10 957	9 624	16 444	4 945	6	41 976
srpen	11 936	11 789	21 731	5 103	4	50 563
září	12 636	10 902	12 901	4 952	6	41 397
říjen	11 929	13 546	10 880	5 018	17	41 390
listopad	12 237	13 964	11 723	6 042	7	43 973
prosinec	8 497	18 371	16 706	5 307	753	49 634

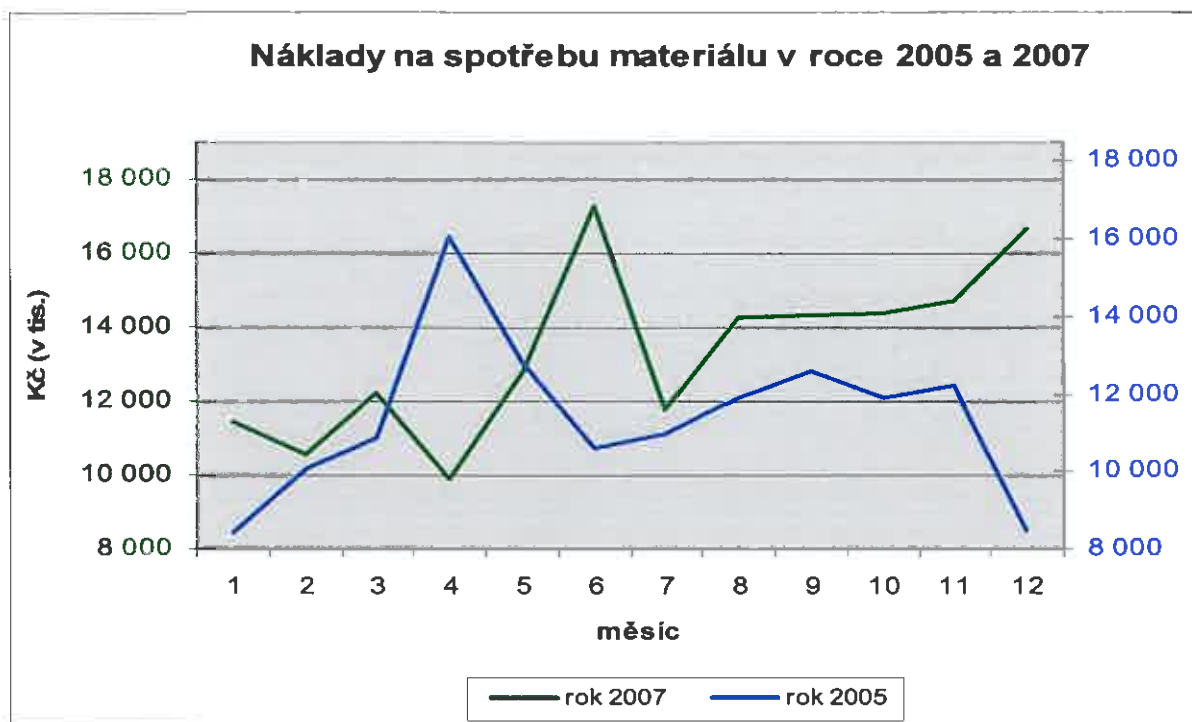
Zdroj: Interní údaje podniku

Tabulka č. 2: Náklady v roce 2007

měsíc	spotřeba materiálu	spotřeba energie	režie	mzdy	zaplacené daně	celkem náklady
leden	11 418	10 438	16 117	5 886	35	43 894
únor	10 556	13 438	17 185	5 355	25	46 559
březen	12 206	14 405	19 741	5 722	70	52 144
duben	9 892	14 161	18 239	5 862	9	48 163
květen	12 756	13 934	21 902	7 272	8	55 872
červen	17 286	9 158	20 729	6 791	10	53 974
červenec	11 757	11 652	19 566	6 733	5	49 713
srpen	14 290	13 685	24 166	6 552	5	58 698
září	14 355	14 015	20 831	6 363	3	55 567
říjen	14 399	14 031	20 018	6 539	9	54 996
listopad	14 704	14 880	32 225	10 343	6	72 158
prosinec	16 649	23 927	26 606	6 754	1 369	75 305

Zdroj: Interní údaje podniku

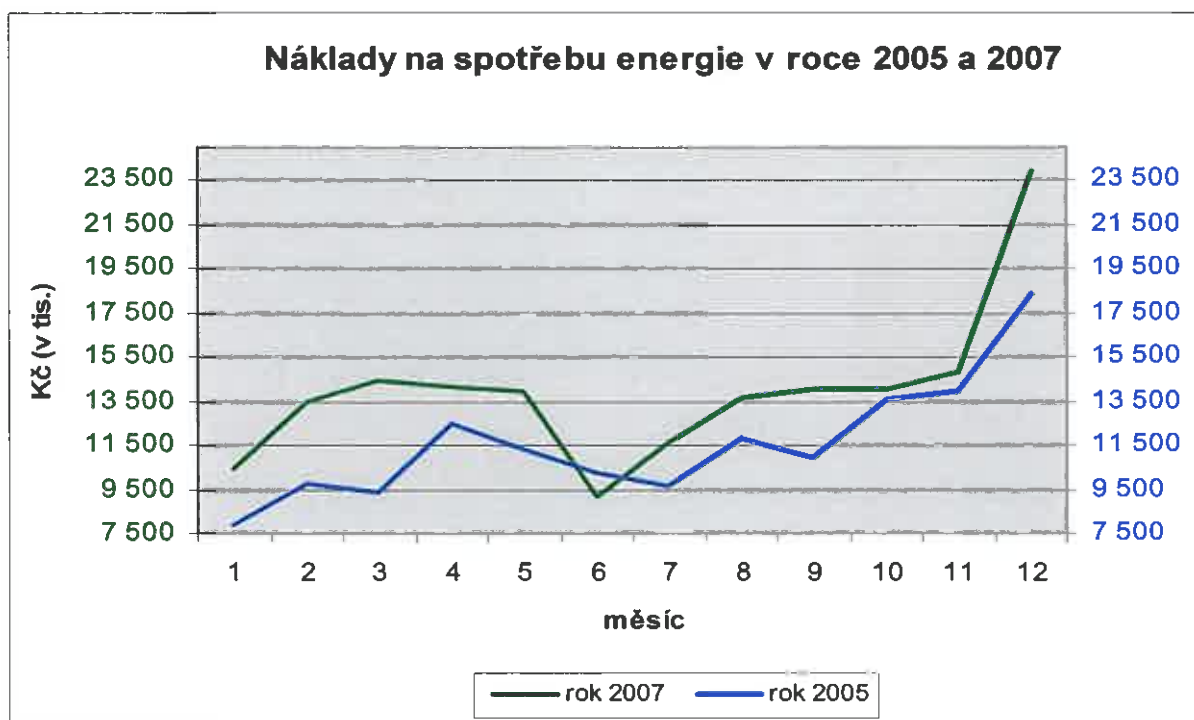
Graf č. 1: Náklady na spotřebu materiálu v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Do nákladů na spotřebu materiálu je zahrnut nákup veškerých komponentů, které se přidávají do výroby cihel. Patří sem piliny, polystyren, písek, popílek, buničina a kaly. Dále do těchto nákladů řadíme přímý materiál, který jde rovnou do spotřeby, cement, materiál na paletování, lístky do palet, materiál na opravy, PHM a maltové směsi, lepidla a pěna, které jsou prodávány s broušenými výrobky. Dubnový nárůst nákladů v roce 2005 zapříčinilo nákup malty a pěny patřící k broušeným výrobkům, z důvodu začínající poptávky po broušených cihlách. Také byly nakupovány ve velkém množství piliny, díky jejich nízké nákupní ceně. Další část této nejvyšší hodnoty v roce 2005 tvoří materiál na opravy. Naopak v zimních měsících kdy, je poptávka minimální, jsou i náklady zanedbatelné. Nárůst nákladů v měsíci červnu v roce 2007 mají za následek náklady na opravu palet, které se vrací zpět od zákazníků a jsou opravovány a opětovně použity na nové výrobky. Tuto nejvyšší hodnotu 17 000 tvoří také náklady na nákup pilin a na materiál na opravy.

Graf č. 2: Náklady na spotřebu energie v roce 2005 a 2007

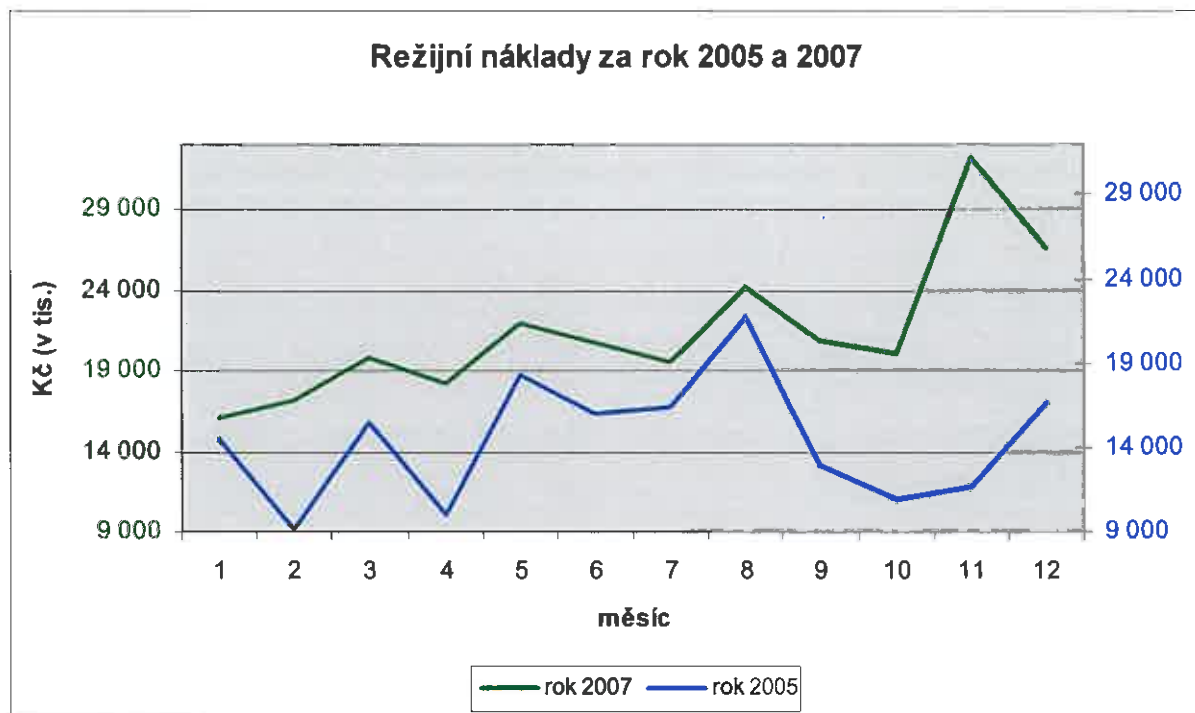

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Do nákladů na spotřebu energie patří náklady na elektrickou energii a zemní plyn. Zemní plyn je ve společnosti používán pro pálení cihlářských výrobků. Výkyvy v nákladech za elektrickou energii a zemní plyn jsou zapříčiněny hlavně pohyblivou cenovou hladinou za jednotlivé médium. Další vliv na spotřebu energie mají i výkyvy počasí. Při vysoké vlhkosti nebo větších mrazech dochází ke zvýšené spotřebě energie.

Ve spotřebě energie jsou oba roky celkem vyrovnané. Nárůst nákladů v zimních měsících jak v roce 2005 tak i v roce 2007 je z důvodu snížení výroby, kdy opětovným nahřátím pece na 800 °C dochází k vyšší spotřebě plynu.

Graf č. 3: Režijní náklady v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

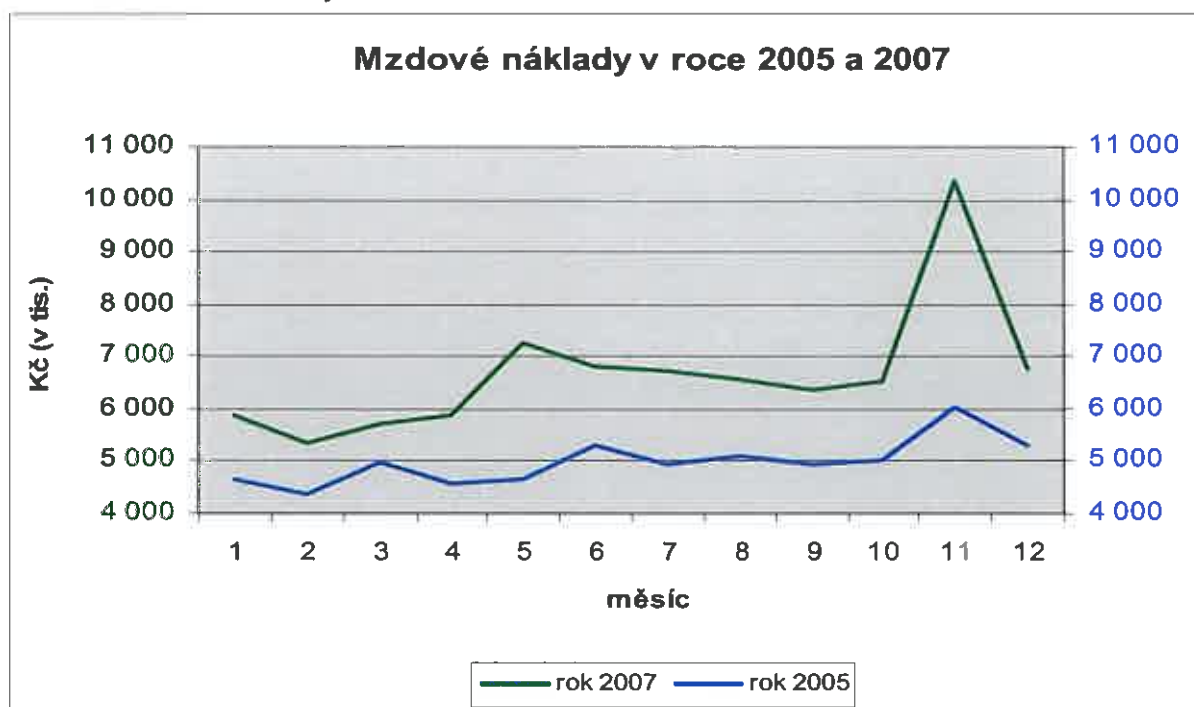
Největší položku režijních nákladů tvoří náklady na opravy a udržování. Dále sem řadíme náklady na reprezentaci, náklady na cestovné a ostatní služby – doprava výrobků zákazníkům, náhrada škody, telefony, poštovné, převoz suroviny z hlinišť, nájem a pronájem, školení, náklady na výzkum a vývoj výrobků a provize projektantům. Náklady na reprezentaci, které spočívají ve vytvoření marketingového úseku společnosti, jejímž hlavním cílem je co nejvíce přiblížit naše výrobky a zejména nově vznikající výrobky u široké stavební veřejnosti pomocí stavebních příruček a tiskovin, přednášek na všech typech škol zabývajících se problematikou stavebnictví, ale také na tuzemských a zahraničních výstavách a veletrzích.

Kolísání režijní nákladové křivky nejvíce ovlivňují náklady na opravy a udržování.

V zimních měsících v roce 2005 se projeví na vývoji křivky klimatické podmínky, kdy došlo k zastavení prodeje, a tím ke snížení nákladů na dopravu výrobků. Velký vliv má i nízká poptávka. V této době se provádějí větší opravárenské a údržbářské práce, které se na toto období plánují. Velká neplánovaná oprava proběhla v měsíci květnu 2005, kdy muselo být kompletně opravováno jádro lisu. Tato oprava si vyžádala několik stovek tisíc korun. Nejvyšší hodnota 24 000 v roce 2005 se skládá z nákladů na dopravu výrobků a zboží zákazníkům a z nákladů na těžbu cihlářské hlíny.

Naopak v roce 2007 byly abnormálně příznivé klimatické podmínky a podchycením zákazníků vyššími slevami v tomto období došlo ke značnému nárůstu prodeje. Prodej probíhal celé zimní období až do začátku roku 2008. S nárůstem prodeje rostou i náklady na dopravu výrobků v měsíci listopadu, které tvoří největší podíl hodnoty 32 000. Spadají sem také i náklady na těžbu cihlářské hlíny, která byla díky příznivému počasí těžena po celý rok 2007.

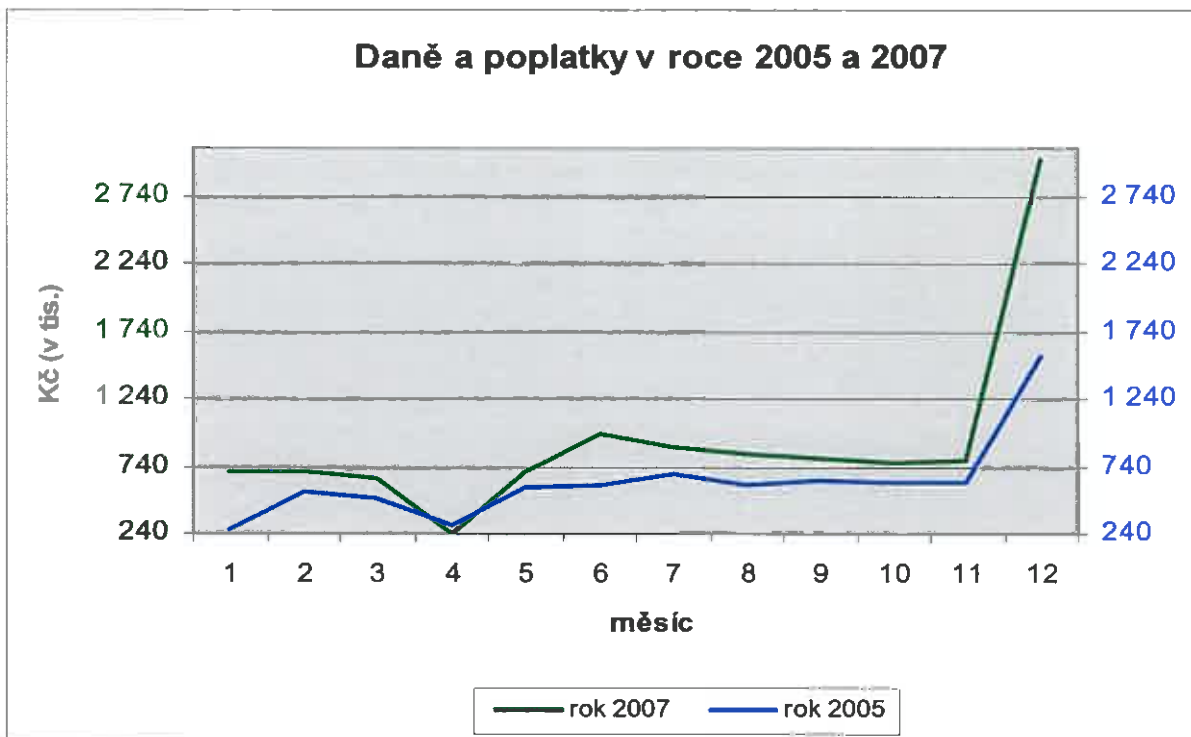
Graf č. 4: Mzdové náklady v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Nárůst mzdových nákladů v měsíci červnu a listopadu je způsoben odměnou zaměstnanců na letní dovolenou a na vánoční svátky. Vývoj nákladové křivky také ovlivňují dohody o provedení práce. Tyto dohody jsou uzavírány s externími pracovníky při nárazové činnosti, např. počítání stavebních projektů. V zimních měsících, kdy není poptávka po výrobcích tak vysoká, mzdové náklady mohou klesat z důvodu snížení odměn zaměstnanců.

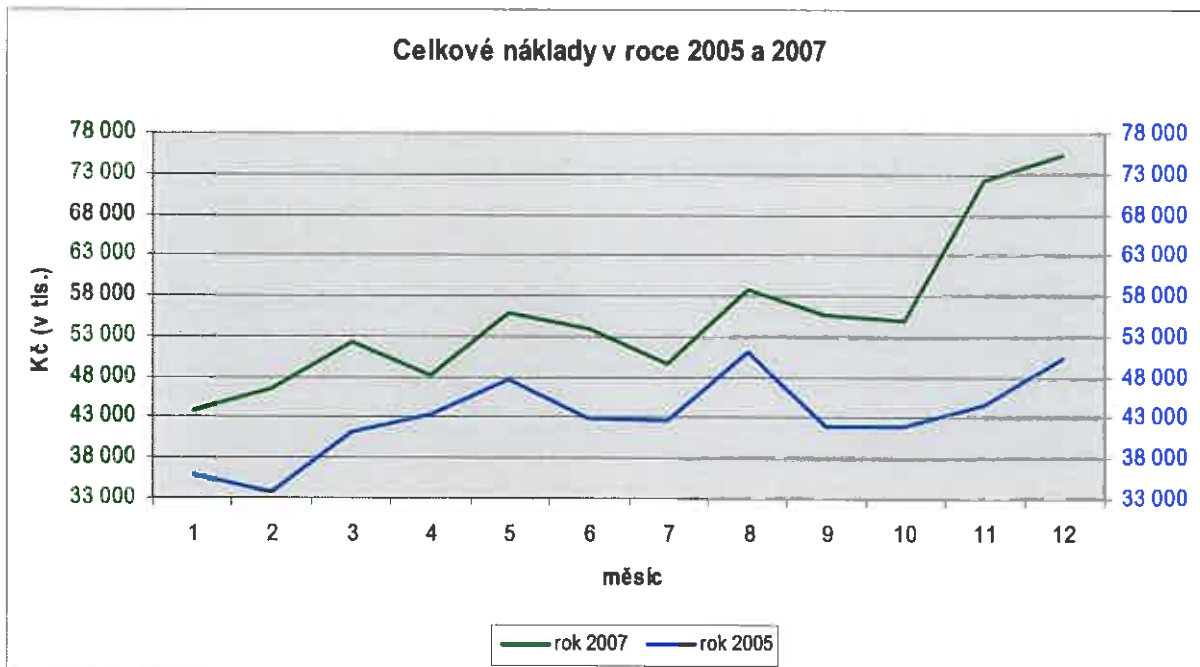
Graf č. 5: Daně a poplatky v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Zvýšenou daň v měsíci prosinci u obou sledovaných roků tvoří, kromě ostatních pravidelných daní, také daň z nemovitostí a silniční daň. Poplatky jsou placeny za znečištění ovzduší, za odběr podzemní vody, za dobývací prostor atd. Mezi poplatky patří také daň z elektřiny a zemního plynu. Na daň z příjmu právnických osob jsou placeny čtvrtletní zálohy a jsou vyúčtovány po podání daňového přiznání v měsíci červnu následujícího roku. Výše záloh a daň je ovlivněna hospodářským výsledkem daného účetního období. Hospodářský výsledek tvoří rozdíl mezi výnosy a náklady.

Graf č. 6: Celkové náklady v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Kolísání křivky celkových nákladů zapříčiňují hlavně náklady na opravy a udržování, splatnost faktur a také náklady na spotřebu materiálu. Z velké části se zde promítla již zmiňovaná oprava jádra lisu, náklady na dopravu výrobků, které rostou s růstem prodeje a náklady na nákup komponentů, hlavně pilin. Křivka celkových nákladů kopíruje jednotlivé náklady v předchozích grafech.

Investice do brousící linky potvrzuje, že se zvyšující se kapacitou výroby a prodeje došlo úměrně i ke zvýšení celkových nákladů z hodnoty 48 000 na hodnotu 78 000.

V tabulce č. 3 a č. 4 jsou uvedeny hodnoty tržeb a výnosů podniku v roce 2005 a 2007. Tyto hodnoty byly přeneseny do grafické podoby a okomentovány.

Tabulka č. 3: Výnosy v roce 2005

měsíc	tržby za vlast.výrobky	tržby za služby	tržby za zboží	tržby celkem	ostatní provozní výnosy
Leden	37 317	498	4 078	41 893	71
Únor	43 302	505	5 130	48 937	76
Březen	74 352	674	16 556	91 582	58
Duben	45 977	1 150	14 321	61 448	61
Květen	67 648	954	22 019	90 621	70
Červen	60 897	969	22 102	83 968	191
červenec	52 685	1 019	19 972	73 676	75
Srpen	66 763	1 082	20 940	88 785	148
Září	53 159	1 533	16 580	71 272	73
Říjen	57 992	773	16 068	74 833	86
listopad	57 975	560	13 772	72 307	118
prosinec	28 890	904	4 119	33 913	138

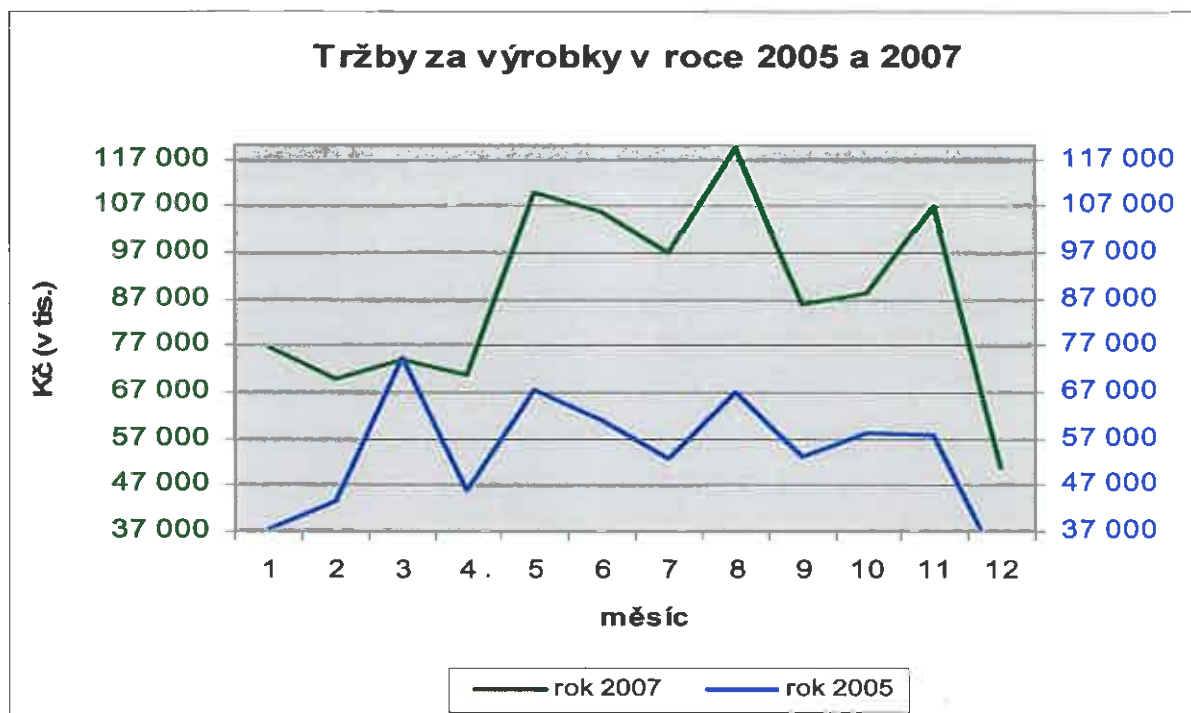
Zdroj: Interní údaje podniku

Tabulka č. 4 Výnosy v roce 2007

měsíc	tržby za vlast.výrobky	tržby za služby	tržby za zboží	tržby celkem	ostatní provozní výnosy
leden	76 884	1 330	11 251	89 465	168
únor	69 596	1 299	14 318	85 213	910
březen	73 944	2 042	24 029	100 015	82
duben	70 672	2 007	21 304	93 983	60
květen	109 714	2 309	31 464	143 487	80
červen	105 828	2 019	27 261	135 108	210
červenec	96 944	2 085	29 430	128 459	476
srpen	119 583	2 015	30 646	152 244	182
září	85 888	1 899	24 581	112 368	98
říjen	88 196	2 270	23 332	113 798	165
listopad	107 138	1 704	20 103	128 945	164
prosinec	50 799	1 879	11 957	64 635	824

Zdroj: vlastní výpočet z interních zdrojů

Graf č. 7: Tržby za výrobky v roce 2005 a 2007

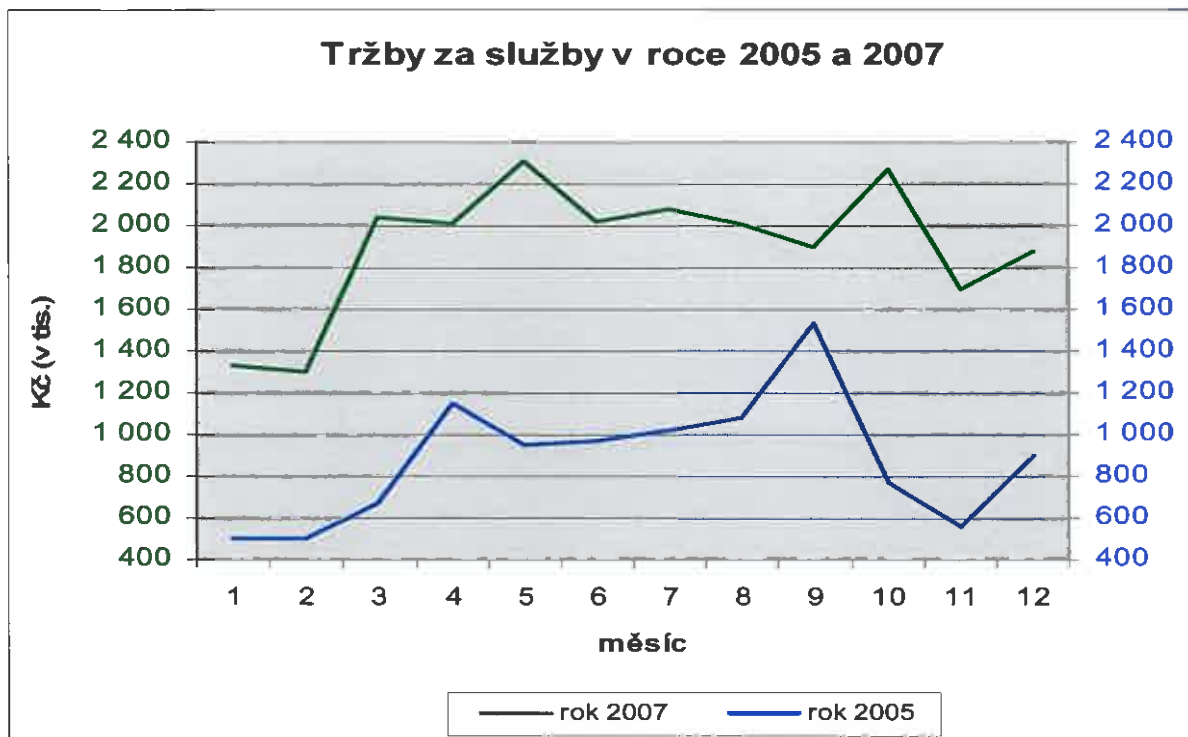
Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Nejdůležitější a nejhlavnější položkou tržeb podniku jsou tržby za vlastní výrobky. Křivka, která tyto tržby zobrazuje, má kolísavý charakter. Toto kolísání je zapříčiněno poptávkou po výrobcích na trhu.

Stavební práce probíhají svojí intenzitou podle určitých cyklů. Největší poptávka po výrobcích je při zahájení jarního období a pokračuje přes letní sezónu. V podzimním období zahajují stavby investoři, kteří chtějí investovat tak, aby se jim investice započítala do nákladů ještě v daném roce. Prodej v zimním období je pak ovlivňován výší slev poskytnutých na výrobky.

Tuto skutečnost potvrzují nejvyšší hodnoty křivky v jarních až podzimních měsících u obou roků. Naopak v zimních měsících, kdy poptávka není téměř žádná, musí být upravována cena výrobků, aby nedocházelo k zaplnění skladů, které by vedlo až k zastavení výroby.

Graf č. 8: Tržby za služby v roce 2005 a 2007

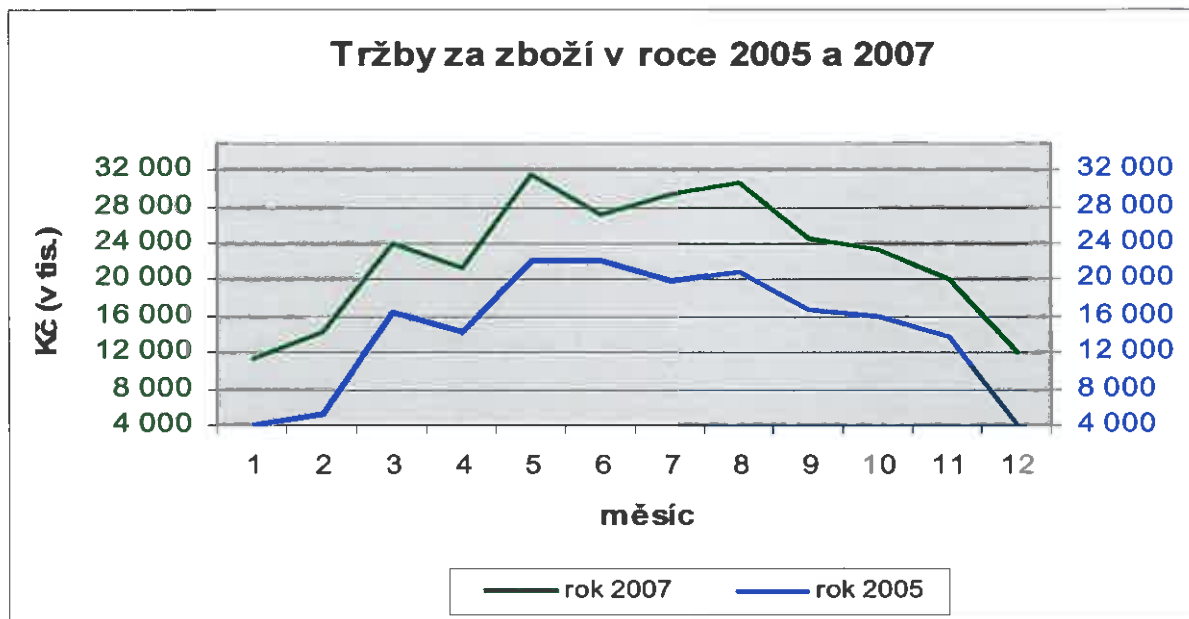
Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Do tržeb za služby patří pronájem VZV, pronájem pozemků, technická výpomoc při založení stavby, pronájem pracovních pomůcek potřebných ke stavbě a služby z provozování střelnice v Šindlových Dvorech u Českých Budějovic. Nejvyšší hodnoty v roce 2005 za měsíc duben 1100 a za září 1 500 zobrazují tržby za přefakturaci nákladů spojených s prodejem výrobků firmy Jistrop – Jihočeské stropy s.r.o. Jelikož v této firmě má firma HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. 50% podíl, provádí veškerou administrativu a činnosti spojené s prodejem výrobků firma HELUZ. Jednou měsíčně se 1/3 těchto nákladů (tj. mzdové náklady, náklady na reprezentaci, reklamu, propagaci, náklady na telefony, náklady na dopravu výrobků atd.) přefakturovává. Křivka těchto výnosů je opět ovlivněna sezónností. V letních měsících dosahuje křivka nejvyšších hodnot. Tyto výnosy nejsou přímo ovlivňovány vlastní činností a jsou závislé na produkci firmy Jistrop, jejího řízení a plánování výroby, na účincích reklamy a na dalších objektivních i subjektivních faktorech. Dubnová hodnota výnosů roku 2005 obsahuje také tržby z prodeje služeb ze střelnice, kdy největší návštěvnost probíhá od jarních měsíců do podzimu.

Nárůst hodnot v roce 2007 odpovídá stejným typům výnosů jako zmiňovaných v roce 2005.

Prosincové hodnoty v obou letech nepatrně navyšují výnosy z pronájmu pozemků, které jsou fakturovány jednou ročně právě v tomto měsíci.

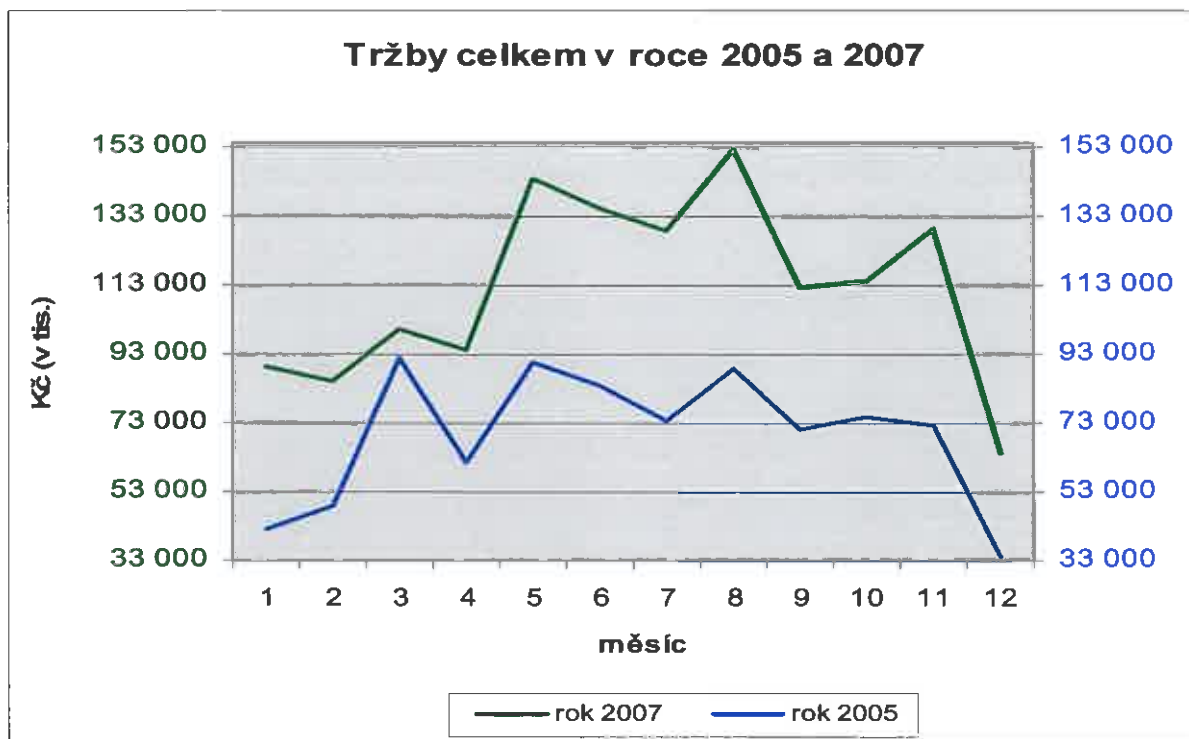
Graf č. 9: Tržby za zboží v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Mezi druhou významnou položkou celkových tržeb podniku jsou tržby za zboží. Firma nakupuje jednotlivé komponenty na komíny, které pak sestavuje a prodává konečnému zákazníkovi jako celek. Dále firma nakupuje a zároveň prodává výrobky firmy Jistrop – Jihočeské stropy s.r.o. Jedná se o výrobky stropních překladů a nosníků.

Graf č. 10: Tržby celkem v roce 2005 a 2007

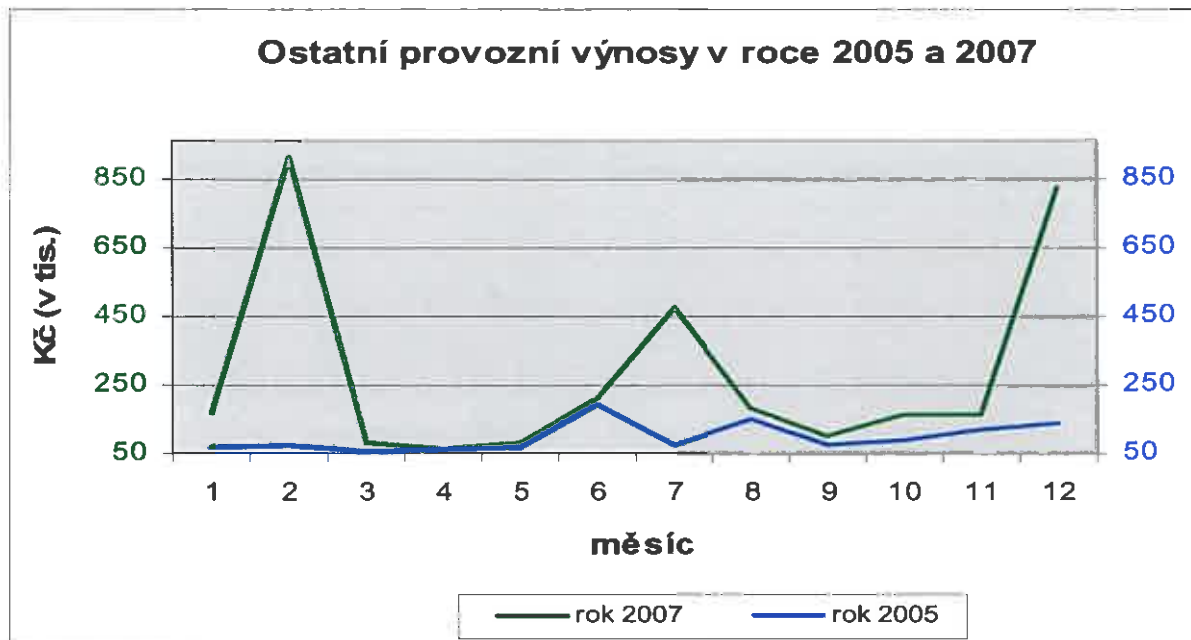

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Jak bylo již zmíněno výše, nejdůležitější položkou tržeb jsou tržby za vlastní výrobky a tržby za zboží. Je nutno zdůraznit, že veškeré tržby jsou ovlivněny sezónností a tudíž i poptávkou po výrobcích. K výraznějšímu nárůstu došlo v měsících květnu, kdy rozdíl mezi rokem 2005 a 2007 je 43 000, dále v měsících září, kdy rozdíl mezi roky je 63 000 a v měsících listopadu, kdy rozdíl je 57 000. Tomu odpovídá křivka celkových tržeb.

S novou technologií broušených cihel došlo i k vývoji nových výrobků, což má za následek i nárůst tržeb za vlastní výrobky. Dále tyto křivky nesou hodnoty výnosů z přefakturací nákladů a náhrady škody za špatnou manipulaci s výrobky způsobenou přepravní firmou.

Graf č. 11: Ostatní provozní výnosy v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

Do této skupiny výnosů patří smluvní pokuty a úroky z prodlení, výnosy z pohledávek a jiné provozní výnosy. Do jiných provozních výnosů spadají předfakturace plynu a elektrické energie a předfakturace vody firmě Jistrop, haléřové vyrovnání a náhrada škody způsobenou dopravcem. Právě náhrada škody tvoří největší část ostatních provozních výnosů hlavně v letních měsících. V roce 2005 jsou nejvyšší hodnoty v měsíci červnu a srpnu, kdy s největším růstem prodeje výrobků rostou i reklamace těchto výrobků způsobené špatnou manipulací přepravní firmou.

V roce 2007 je nejvyšší hodnota v měsíci únor, tj. 910, kdy byly v tomto měsíci prodány emisní povolenky skleníkových plynů. Díky jejich vysoké prodejní ceně bylo společností rozhodnuto o jejich prodeji. Tentýž důvod je i pro hodnotu v prosinci 2007. Na červencové hodnotě 476 mají opět vliv reklamace výrobků.

Tabulka č. 5: Saldo v roce 2005

měsíc	výnosy	náklady	saldo
Leden	83 857	35 550	48 307
Únor	97 950	33 322	64 628
Březen	183 222	40 705	142 517
Duben	122 957	43 144	79 813
Květen	181 312	47 160	134 152
Červen	168 127	42 282	125 845
červenec	147 427	41 976	105 451
Srpen	177 718	50 563	127 155
Září	142 617	41 397	101 220
Říjen	149 752	41 390	108 362
listopad	144 732	43 973	100 759
prosinec	67 964	49 634	18 330

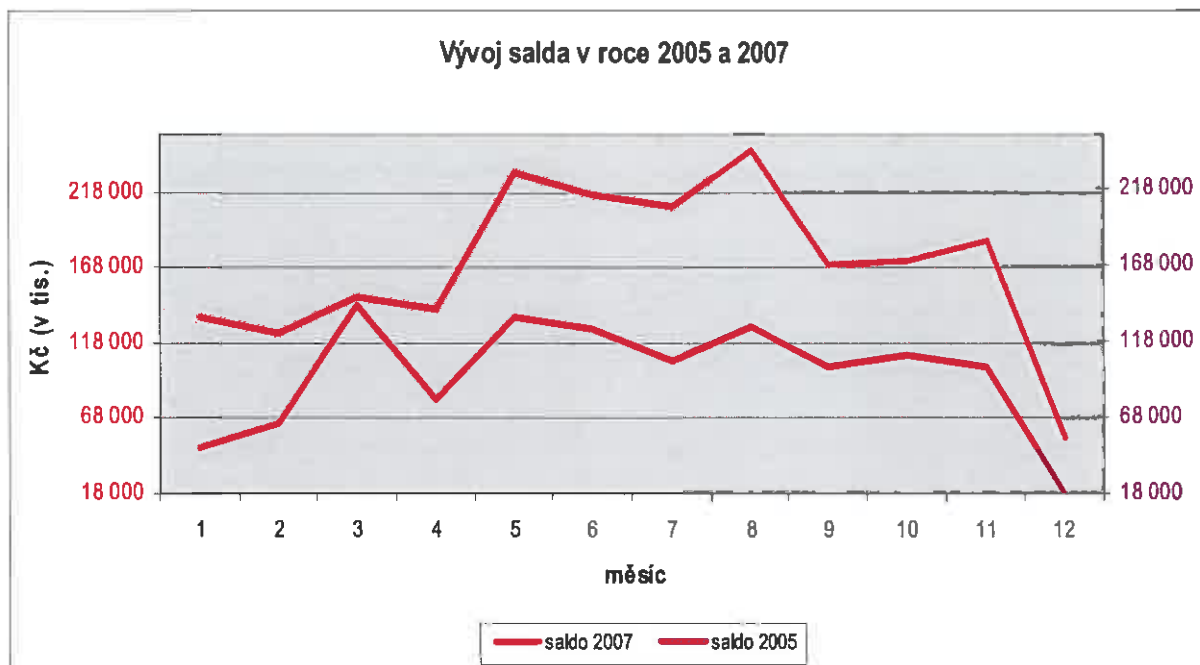
Zdroj: vlastní výpočet z interních zdrojů

Tabulka č. 6: Saldo v roce 2007

měsíc	výnosy	náklady	saldo
leden	179 098	43 894	135 204
únor	171 336	46 559	124 777
březen	200 112	52 144	147 968
duben	188 026	48 163	139 863
květen	287 054	55 872	231 182
červen	270 426	53 974	216 452
červenec	257 394	49 713	207 681
srpen	304 670	58 698	245 972
září	224 834	55 567	169 267
říjen	227 761	54 996	172 765
listopad	258 054	72 158	185 896
prosinec	130 094	75 305	54 789

Zdroj: vlastní výpočet z interních zdrojů

Graf č. 12: Vývoj výnosů, nákladů a salda v roce 2005 a 2007

Zdroj: Vlastní výpočet na základě interních údajů podniku

V tabulce č. 5 a 6 jsou křivky vývoje salda v roce 2005 a 2007. Tyto hodnoty jsou znázorněny v grafu č. 12. V průběhu roku peněžní tok významně kolísá v důsledku změn výnosů a nákladů.

Vysokých hodnot dosahuje saldo od počátku jara přes letní měsíce, kdy je poptávka po cihelných výrobcích nejvyšší a naopak v zimních měsících jsou hodnoty nízké. V měsíci květnu byl nárůst mezi rokem 2005 a 2007 o 102 000 v měsíci srpnu je rozdíl 110 000 a v měsíci listopad je rozdíl 70 000. Během zimních měsíců jsou výrobky ukládány z větší části na sklad. Nejnižší hodnota salda v zimních měsících je způsobena vlivem snižování prodejních cen výrobků, které musí být prodány, aby se snížily skladové zásoby a tudíž i místo na skladech. Tyto hodnoty jsou ovlivněny jak vývojem počasí, tak i vánočními svátky, přes které stavební firmy mají většinou celozávodní dovolenou a následně provádějí inventarizaci majetku a zásob.

Ke zvýšení salda v roce 2007 došlo hlavně díky vybudování brousící linky a vývojem nových výrobků, které umožňuje zpracovávat tato linka. Brousící linka navýšila výrobní kapacity a byla uspokojena vysoká poptávka právě po broušených cihlách. Díky této poptávce došlo k výraznému navýšení jak tržeb za výrobky, tak i celkových tržeb podniku.

Náklady byly navýšeny z důvodu rozšíření výrobní linky. S tím jsou spojené i opravy a údržby nových částí a technologií této linky.

5. ZÁVĚR

V závěru mé diplomové práce lze konstatovat, že využití úvěru na broušící linku přispělo k výraznému zvýšení kapacity výrobní linky a tím pádem k většímu prodeji výrobků, čímž bylo možno uspokojit výrazně větší procento zákazníků. Tím došlo v neposlední řadě zákonitě i ke zvýšení tržeb a díky většímu prodeji pak k nárůstu podílu na celkovém trhu keramických stavebních výrobků v rámci ČR. Firma HELUZ cihlářský průmysl v.o.s. se díky této investici zařadila 40 % podílem na trhu keramických stavebních výrobků na druhé místo v ČR. Využití úvěru dále vedlo k progresivnímu rozšíření sortimentu výroby vývojem nových, modernějších výrobků.

Z hlediska posuzování ekonomických ukazatelů z výše uvedených skutečností vyplývá, že došlo ke kladnému posunu cash flow. Výsledky diplomové práce jednoznačně prokazují pozitivní vliv investice z hlediska cash flow tím, že došlo k jeho celkovému zvýšení oproti porovnávanému roku.

Výše uvedené výsledky společně s maximálně vysokou kvalitou výrobků, zaštitěnou certifikátem systému jakosti CQS 9001:2009, pomohly ke zvýšení prestiže a vylepšení jména firmy v podvědomí zákazníků a široké stavební veřejnosti. Nejlepším důkazem maximální míry naplňování vize firmy: „Budeme pracovat stále lépe, aby pojem stavba znamenalo HELUZ“ jsou významná ocenění výrobků (broušené cihly) na výstavách a veletrzích a získání ocenění „Nejlepší prodejce stavebnin v roce 2008“.

Jednoznačně bylo prokázáno, že rozhodnutí vedení společnosti pro pořízení vyhodnocované investice do broušící linky bylo z hlediska posouzení peněžních toků správné a toto zařízení přispělo ke zvýšení výroby a realizace cihlářských výrobků u firmy HELUZ.

6. POUŽITÁ LITERATURA

Sedláček J.: Cash flow. Komputer Press, Brno, 2003.

Ryneš, P.: Cash flow v účetní uzávěrce. ANAG, Praha, 2006.

Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku. Express, Praha, 1997, 247 s.

Král, B. a kol.: Manažerské účetnictví. Management Press, Praha, 2003, 547 s.

Grünwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování. VŠE, Praha, 2002.

Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika – druhé přepracované a rozšířené vydání. Grada Publishing, spol.s.r.o., Praha, 2000, 475 s.

Freiberg, F.: Cash flow: řízení likvidity podniku. Management Press, Praha, 1997, 172 s.

Kovanicová, D.: Abeceda účetních znalostí pro každého, 15. aktualizované vydání. Bova Polygon, Praha, 2005.

Sekerka, B.: Finanční analýza společností na bázi účetních výkazů. Profes, Praha, 1996, 151 s.